UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Acquirendo rerum dominio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

De liberali cauſa. Titu. xij.

LXE VII.

1 ☞ Pronunciari ſuper incidenti debet.
2 Poſſeſſio vitioſa non releuat quem a probatione.

1 **Liberis. §. Si quis ex ſeruitute** †Iſte eſt bonus caſus ⁊ multum allegatus, ꝙ ſuper incidenti debet pronunciari. Hic vt C. de ordi. iud. l. j. Itē nota †, ꝙ poſſeſſio vitioſa non releuat quē
2 a probatione: vt C. de proba. l. ſiue poſſidetis.

LEX IX.

Si pariter Allegabam iſtam legem in fi. ad q. dicebat quidam, exbannitus habetur pro deportato in mutatione ſtatus, ⁊ nō quo ad alia loca, ⁊ ſic pro parte ſeruus, pro parte nō, contra iſtam l. in fi.

LEX XXIIII.

a **Ordinata** [a] Iſta eſt pulchra lex, ⁊ habet pulchros caſus notabiles.

ADDITIO.

a Ordinata. Vide per Bar. in . Titia. ſ. ſoluto mat.

LEX XXVII.

1 ☞ Teſtis dicens, mihi videtur probat.

Diui fratres §. ſi ex perſona. hic eſt bonus §. ⁊ bonus caſus. Ibi, videri. Nota, de verbo videri. Facit in arg. [a]†ſi teſtis dicat[b]
a
1 videtur mihi quod decem annis poſſiderit, quod valet eius dictum.

ADDITIONES.

a P. Pau. P. ¶ Facit in arg. Vide Fely. in c. cum cauſa. de teſt. ⁊ in c. de cetero. de homic.
b Alex. ¶ Teſtis dicat. Quid ſi teſtis dicat, videtur mihi, vide l. j. ſ. de vent. inſpi. ⁊ l. quid tamen. §. ſi arbiter. ſ. de arbit.

Quibus ad liber. procla. non licet. Tit. xiij.

LEX IIII.

Licinius Ruffinus Paria ſunt aliquid ineſſe conſiſtere, vel in eo ſtatu qui ē proximo rem producit in eſſe. Ad hoc allegatur.

Ne de ſtatu defunctorum. Tit. xv.

LEX II.

1 ☞ Effectus litis conteſtationis, an duret inſtantia perempta.
2 Qui liti renunciauit, poſtea repellitur.
3 Renuncians inſtantie, an videatur liti renunciare, remiſſiue.

Non eſſe. §. Preſcriptio.
1 Not. † hic duo, vtrum litis conteſt. effectus duret perempta inſtantia. Et gloſ. que eſt in l. ij. C. de fruc. ⁊ lit. expen. ꝙ non. Hic eſt caſus contra ſecundum vnam lec. Alia glo. eſt, quam ſolitus ſum tenere in l. propter andum. §. ⁊ ſi quidem. C. de iudi. Et iſtā
2 lectu. tene menti ad hoc. Secundo nota †, ꝙ ille qui renunciauit
3 liti, poſtea repellitur l. poſtquam. C. de pactis †. Sed an renunciando inſtantie, videatur renunciare liti. Iſta glo. videtur dicere ꝙ ſic, ſed eam reprehendit Cy. in d. l. poſtquam.

Digeſtorum liber xlj.

De acquirendo rerum dominio. Tit. j.

ADDITIO.

a Alex. ¶ De acquirendo. Vide late Fely. in c. cum ordinem. extra, de reſcrip. Iaſ. in l. age. in ij. no. C. de tranſac.

LEX I.

1 ☞ Dominium eſt de iure gentium: ſed modus acquirendi de iure ciuili.
2 Dominium acquiritur per ſententiam.

Quarundam In tex. ibi, fiunt. Vide ꝙ no. j. pro ſuo. l. iij. in fi. In gl. j. ibi, nō rerū, ſed factorū. q. d. non diſtinguit ſpecies acquirēdi ipſas res: ſm Iac. de Ar. In glo. pereque. Iſta glo. ſentit ꝙ ius gentium non videtur adſtringere, niſi ſubiectos imperio. Contrarium eſt verū per iſtū tex. nō obſt. l. j. C. de ſum. tri. ⁊ fide cathol. q2 ibi in iure ciuili, hic in iure gentiū: vt ibi per doctor.
1 ꝙ tene mēti. Cp. q2 de iure ciuili acquirit dñiū. Sol. Dñiū † eſt
a de iu. gē. ſ3 modus acqrēdi dñiū, eſt de iure ciuili. Et vide gl. [a] in verb. ciuitatis noſtre. que incip. Romane per excellentiam: que
2 modos potuit. Et adde vnum † ſcilicet per ſententiam, vt videbitis in l. Pomponius.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Et vide glo. Not. hic per glo. modos acquirendi dominium. de quibus per Bar. in l. in rem. ſ. de rei vendicat.
1 ☞ Ingredienti campum meum ad venandum ſi prohibeo, an capta per ipſum eius fiant.
2 Carceratus indebite ſi relaxatur, debet taliter relaxari ꝙ eius proſecutio ſit difficilis.

§. Omnia igitur Lego vſque ad §. illud. in lege naturalem. Oppon. ꝙ homo in nullius bonis eſt, ⁊ tamen non conceditur occupanti. Dic vt in gloſſ. in §. fere. Inſtitu. de rerum diuiſio. Oppon. ſupra, ad exhibend. lege. theſaurus. ⁊ infra de glan. legend. l. prima.
1 Solue, vt in gloſſ. Sed quero, volo † ingredi in campum tuum ad occupandum, ⁊ te prohibente ingredior, an mihi occupanti acquiritur ius. Et gloſſ. remittit ad l. diuus. ſupra, de ſerui. ruſti. predio. Contrarium. not. in §. fere. Inſtitu. de rerum diuiſio. ſed gloſſ. in lege diuus eſt vera. ⁊ illam tenet Dynus. Pone, fuit
a aliquis captus † in eccleſia, pronunciatur relaxandus libertati proprie. dimitiis eum ire parum, ⁊ poſtea capis eum, an videaris ſatiſfacere: Certe non, quia debet eſſe data libertas talis ſibi, quod difficilis ſit eius perſecutio: vt in princip. legis, naturalē. Addo tibi. l. qui neque §. ſolutum. infra, de verb. ſign. cum ſua gloſſ.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Pone fuit. Adde quod nota. Bar. in l. preſenti. ad fin. princip. C. de his qui ad eccleſiam confu.

LEX. III.

Quod enim In text. ibi, id ratione naturali: ⁊ ſic gentium. In tex. ibi, ne ingrediatur. Quid ſi ingrediatur poſtea, dic vt not. in l. fi. §. fi. infra, quod vi aut clam. ⁊ hoc ſentit gl. hic in verbo prohiberi. in fin. In gloſſ. in verb. conceditur. ibi, in libero ⁊c. vel dicas quod hic res erat in bonis nullius, ſed ibi ſecus. In gloſſ. j. ibi, neque dei. hec ſolutio eſt falſa: quia naturaliter homo hodie in bonis nullius eſt. argumē. in authent. quibus modis natur. effic. ſui. §. illud ſiquidem. In ead. gloſſ. hineque hominium. ⁊ ſimiliter Iacobus de Arena dicit hoc, non reperiri iure cautum. per legē in laqueum, ⁊ legē, ſi in ripa, §. alluuio. ⁊ l. adeo. §. preterea per alluuionem. infra. codē. Solue, ille leges faciunt magis pro gloſ. ⁊ vide quod not. gloſſ. Inſtit. de rerum diuiſione. §. litera. ⁊ §. item lapilli. In gloſ. in ver. prohiberi. ibi, reſiſtere. nota quod poſſum prohibere volentem ingredi fundum meum, vel etiam manu reſiſtere. In eadem gl. ibi, l. diuus. Not. ꝙ poſt prohibitionem, facit etiam ſuum quod accipit, nec cogitur reſtituere. ⁊ hoc ſentit gloſſ. hic licet contrarium notet. ⁊ male. Inſtit. de rerum diuiſione. §. fere. non tamen poterit ſecundum Dyn. retinere in fundo, ſed conuenire eum actione iniuriarum vt not. in dicta l. diuus. ⁊ not. ſupra, in glo. vide quod not. in l. ij. §. j. de acquir. poſſeſſ.

LEX. V.

1 ☞ Si incepi molendinum, ⁊ alius poſt me incipit, ⁊ citius perfecit an poſſim prohibere.

Naturalem. §. Illud Oppon. in lege Lombardorum. de venetoribus. l. penul. Solu. Aliud de iure illo, aliud de iure iſto, ſed de conſuetudine approbatur o-
1 pi. Trebatij. Et tene menti iſta in gloſſ. quaſ † allegaui in tract. de molendinis. Ego incepi facere molendinum, alius perfeciante me, queritur an poſſit me prohibere. Et ſecundum rationem Iuriſconſulti non, quia vbi incepimus imperfecte edificare non eſt noſtrum, vt hic, niſi perfecte capiamus. Sed gloſſ. dicit quod conſuetudo obſeruat in contrarium. ſed de iure hoc teneo. Et reſpondeo, ad iſtam legem, ⁊ dic vt dixi in materia de molendinis.

1 ☞ Accidentia quando mutant naturam, ⁊ quando accidens, ⁊ quando natura inſpiciatur.
2 Scholaris deponens animū ſtudendi, amittit priuilegiū ſcholarium.

§. **Apum quoque** Vſque ad §. gallinarū. Iſte
1 lex cōſueuit allegari. † quod accidens non mutat naturam: quia pauones non mutant naturam propter accidens. contra ſupra, de poſtul. lege prima, §. beſtias ⁊ ibi gloſſ. tangit. Sed dic, quedam inſunt ex preſumptione nature, ⁊ illa ſunt mutabilia: vt in capitulo, ſemel malus. extra de regulis iuris. libro vj. alia que inſunt ex neceſſitate nature, ⁊ tunc aut queris, an mutabilis ſit ipſa diſpoſitio na-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

turalis, ⁊ tũc non eſt mutabilis, vt hic. Aut queris, vtrũ effectus ſeu executio diſpoſitiõis põt mutari, ⁊ poteſt vt hic, in fi. ⁊ d. §. beſtias. Põt enim eſſe vnꝰ ſcholaris luxurioſus, tamẽ ſui bonitate mutat natura ſuam, ⁊ adaptatur ad ſtudium, quod ergo pre dictorum inſpiciemus. Hic ſecundũ diuerſas materias diuerſimo inſpiciemus. d. §. beſtias. ¶ Ultimo † ſtatuto cauetur ne ſcholares ſoluant gabellam, vnus eſt ſcholaris, recedit, ⁊ ſtat per tempus, ⁊ non reuertitur, deinde reuertitur ad iſtam ciuitatem, ⁊ dicit ſe ſcholarem, an vtatur beneficio. Certe non, Ratio eſt quia depoſuit animum eſſe ſcholarem vt eſt arg. hic.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Statuto cauet. Utrũ ſemel ſcholaris reuerſus habeat priuilegia ſcholariũ, vide no. per Bar, ⁊ ibi dixi in l. ex ea de te. mi. i. ⁊ in l. per hac. C. de aduoc. diuerſi. iud. ⁊ ita vr̃ hic intelligẽdum ſm ibi dicta. Adde ꝙ Barto. in cõſ. incip. ſtatuto vniuerſitatis, ⁊c. dĩt ꝙ ſi ſcholaris dz ſoluere tm̃ pro matricula, ⁊ ſteterit abſens per quinquẽniũ, ⁊ ſic perdiderit pͥuilegiũ, nihilominus ſi reuertat, ⁊ velit eſſe ſcholaris nõ tenebit iterũ ſoluere pro matricula. Allegat tex. in l. fi. C. de pͥui. lib. xij. adde pulchre latius no. per Bar. in l. aut facta. §. tps. de pen. ⁊ vide plura de ſcholare abſente, ⁊ doctore. an pdãt pͥuilegiũ ⁊ ſalariũ per Bal. ĩ aut. habita. C. ne fil. ꝓ pa. Et iſtis adde Bal. ⁊ Pau. de Ca. in l. filio in pñ. de liber. ⁊ poſth. ¶ Pom. Et qd ſi ſteterit vltra decẽniũ, vide fil. ⁊ Bar. ĩ l. lex Cornelia. §. domũ. de iniu. ⁊ qd no. ĩ l. eiꝰ. ĩ. ad munic. ⁊ Bal. ⁊ do. Jo. de Jmo. ĩ l. ex facto. ſ. de here. inſt.

b ¶ Depredantes non tenentur quando bellum fuit licitum.

§. Item que ex hoſtibus

Lege vſque. §. primum l. adeo Extra gl. op. ĩ. e. l. in agris. ⁊ l. ſi captiuꝰ. §. j. ĩ. de cap. Rñ. iſtud loquit in rebus mobilibus, ibi in immobilibus. Ulterius. op. C. de dona. l. pe. §. ĩ. Ueritas eſt iſta ꝙ illud mobile, ꝙ capiatur, non efficitur noſtrꝰ, ſed dz in cõmuni poni ⁊ aſſignari duci belli. Et eſt expreſſe xxiij. q. v. c. dicat aliquis. Facio vnã queſtionẽ, † quidã de quodã caſtro habuerũt guerrã cũ duce, Mariſcallus ibi cõcurrit, ⁊ habuit cõflictũ, modo facta pace volebat ſibi reſtitui damnũ, an debet repecere. Et dico ꝙ nõ, qꝛ de iure gentium erat

a effectũ ſuum qd cepit, ⁊ ſic de iure [a] ciuili bon tenentur depredantes, cum licitum fuit bellum inter eccleſiã ⁊ ſuus ſubditos.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ Et ſic de iure. Uide quod no. in l. ex hoc iure. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ do. Pet. de Anch. in c. j. de re iudi. lib. vj.

Alia lectura.

Naturalem §. Illud

Ubi quid iuris ſi alius, ⁊c. Jn gl. in verb. qd verius. ibi, ſeruat ⁊ propterea dicit infra, qꝛ contra conſũetudinẽ recipio nõ factum iudiciũ, hꝛ nõ poſſt ꝯueniri: qꝛ de iure faciã vt hic. vide in ea gl. in fi. de quo dic vt ſ. de aqua plu. ar. l. ĩ diẽ adiecto. ¶ Jn §. apũ quo que. Op. ꝑ quo ad extrĩſecã q̃litatẽ inſpiciat natura, nõ accidẽs. facit. l. fi. C. de his q venĩa erat impetra. vide qd not. per Dy. extra de reg. in li. vj. c. ſemel malus. Et ex hoc colligit intellectus ad ꝯtrariũ de §. ſꝫ naturalia. Jnſt. de iu. nat. gẽ. ⁊ ci. Jn tex. ibi ꝯdeluãt. dic ⁊ ibi permanent. Et ſic. no. ꝙ per extrinſeca intrinſeca demõſtrant. vt Jnſti. de re. di. §. pauonũ. De his ſ. de edil. edi. l. Stichũ. §. hi qui, ⁊ no. ĩ. qui ex can. in poſ. eat l. Fulciniꝰ. §. qd ſit vt ſ. de diuor. l. fi. Jſte tex. preſtat arg. pro eo quod no. gl. ĩ l. ij. C. de incol. li. x. ꝙ ſi ſcholaris fuit ad domũ aĩo redẽũdi ad ſtudiũ cenſetur eſſe in ſtudio, contra rationẽ. §. pauorũ. alleg. in gl.

§. Item que ex hoſtibus

No. hic tex. ea que ab hoſtibꝰ capiuntur, efficiũtur capiẽtio. Op. cõtra hoc. de l. Diuus. ĩ. de iur e fiſci. ⁊ de l. ſi captiuus. §. expulſis. ĩ. de captiuis ⁊ poſtlim. reuer. Sol. ibi loquit in rebus immobilibꝰ. que ab hoſtibus capte efficiunt fiſci: hic vero loquit in rebus mobilibꝰ que capientiũ fiũt cõtra qd no. gl. ⁊ male in l. ij. ⁊ iij. ĩ. de capt. ⁊ poſtlim. reuerſ. Ad hoc opp. Jac. de Bren. qd etiã res mobiles nõ efficiantur capientiũ: vt C. de don. l. ſi quis pro redẽptione. Sol. in pri. fiunt capientiũ, vt diuidant inter milites bene merentes: ⁊ ideo eſt ne prede intẽti magis lucrent quã alij qui bellauerũt. vt habes ĩ d. l. ſi qs pro redẽptione. §. ſimili eiiã modo. ꝑ doctor. Sed cõtra hoc pone, ꝙ etiã ſi res mobilis ſit ſubſtracta ab hoſtibꝰ videtur qd efficit fiſci. l. is qui predã. ĩ. ad l. Jul. pecul. vbi tex. dt res fuiſſe captã ex dreda, ergo fuit res mobilis. vt Jnſti. de vſucap. §. abolita. ⁊ dicit in illa r cõpetere actionẽ legis Julie peculatus. que nõ cõpetit niſi vbi eſt ſubtracta pecunia fiſci. vt ĩ. ad le. Jul. pecul. l. iiij. Sol. illã ſecũdũ iſtã diſtinctionẽ intellige: qꝛ ibi iã facta erat aſſignatio duci belli, vt diuidat, vel dicat quod illud propter futurũ euentum, vt de hoc habes no. xxiij. queſt. v. cun. dicat aliquis. ⁊ l. inter ſtipulãtem. §. ſacrã. ĩ. de verbo obli.

LEX VII.

Adeo quidem.

Jn gl. in ver. euaſerint. ibi, ſed arg. contra. Glo. ibi ſoluit, quod illa ſunt ſpecialia: qꝛ tunc de facili non diſſoluunt. vt ſ. de pecul. l. quis ergo caſus. ⁊ pro ſoc. l. iij. facit iſtud princip. ad queſt. quã dicam ĩ. in §. inſulã. in fi. ꝙ inſula ibi ſit priuata quo ad ꝓprietatẽ, ſed publica quo ad vſum l. penul. §. ſi qua. ⁊ §. ſi. ĩ. eo. Jn tex. ibi, nouꝰ. ⁊ ſic ſtatur eius memorie: alias non diceretur nouus. vt C. noua vectig. impo. non poſ. ſecundum Jacob. de Aren. Jn tex. ibi, poſſident. ⁊ ſic d ſtricto iure: ſecus de equitate. vt in fi. gl. ſic loquit ibi in re priuata, cuius dominiũ diſtinguitur deſtinatione patriſfamilias: vr̃ l. ꝙ in rerũ. ſ. de leg. j. hic loquitur in re nullius. vnde ibi diſtinguit res diſpoſitiõe hõinis. Jn gl. in v. ſꝫ vix eſt ibi, ſꝫ dẽ ſtricto iure hec vera. arg. ſ. de relig. l. cũ loca. ſm Dy. Sed certe licet iſta ſolutio ſit vera, nõ tamẽ cõgruit ad cõtrariũ de §. alia. in ea alleg. quia ibi loqt vbi ẽt de rigore dominus agit non ſolum de equitate. nam non loquitur vbi flumen inũdauit predium ſicut in §. ſeq. ⁊ tunc ſoluit cõtrariũ, ꝙ hic fecit balneũ nouũ, ibi inundauit. Oppo. de §. inſula. verſicu. quod ſi poſt. ⁊ ita ponit iſtã gl. in fi. ⁊ tunc eſt vera ſolut. gl. Dñi iſte tex. preſtat arg. ꝙ ſi eſt vna leuada inter duas ciuitates, ⁊ ſit dubiũ cuiꝰ ciuitatis ſit, ꝙ preſumamus eam eius ciuitatis, cuius eſt propinquior rõne vicinitatis Jnſtit. eo. §. inſula. Et idem erit in eccleſia ſita inter duos epiſcopatus, ꝙ magis ꝓpinquo applicetur, ſi nõ cũſtet, vel ſi ſit equaliter ꝓpinqua, tũc ꝑtinebit ad ambas. arg. l. titie textores. ſ. de le. j. ſm Dy. ⁊ eius ꝙ dixi in l. ciues. C. de agri. ⁊ cẽſit. li. xj. Jtem iſte tex. in fin. facit in arg. pro Lazaro, ꝙ bona recuperet. pro hoc facit ſ. de ſeruitu. ruſtic. predia. l. ⁊ Attilicinꝰ. ⁊ ſ. d ſeruitut. vrban. prediorum l. ſeruitutes. §. ſi ſublate. Cõtra facit ſ. de adimend. legat. l. ſi ſeruus legatus. in fi. ⁊ ſ. de ſta. homi. l. homo liber. cum etiam ſeruitus equiparetur morti. vt ĩ. dicam de re. iur. l. ſeruitutem. de hoc habetis glo. in l. ex his. ſ. de legib. ⁊ ibi per Doctor. ⁊ per glo. in l. ſeruus. ĩ. de actio. oblig.

a

§. Cũ quis ex aliena.

Jn tex. ibi, fecerit. ſupple bona fide putans materiam eſſe ſuam. No. ꝙ ſpecies reducibilis ad nouã materiã redditur materie: alias materia cedit ſpeciei l. queſitũ. §. illud de legat. iij. ⁊ gl. j. firmat ibi, ſed Azo. hanc opinionẽ tene Hyn. ⁊ probatur Jnſtit. ea. §. cũ quis. Jn glo. in ver. ſuo nomine. q̃ incipit, tria ſunt, ⁊c. ibi, §. nõ ſolũ. ⁊c. ſꝫ ibi ratione ſocietatis. vel mãdati videt eſſe vna pſona: vñ ſciẽtia ſua ꝓpria vr̃ ſibi nocere non aliena: quia ſi repellit ex mutua probibitiõe, directa actione mãdati vel pro ſocio cõſequitur ab alio. arg. l. de eo. §. ſi quis. ſ. ad exiben. in princ. ¶ Jn ea. glo. ibi. §. ſi duo. ⁊c. ſed ibi ſpeciale in odium liberi hominis, ſc vendentis, vt ibi not. ⁊ in l. iniquiſſimũ ſ. de iuris ⁊ fact. ignorant. Uel dic ꝙ illud eſt ꝓpter iudicis voluntatẽ, que hic ceſſat. tene hic primam. Sed tũc inchoãte nouo eſſe, ſpecies indiuidua debet eſtimari ſm primã eſtimationem. l. codicillis. in princ. ſ. de legat. ij. ⁊ ſ. ad leg. falcid. l. j. ⁊ l. ſi is q. §. fi. ⁊ ĩ. de excep. dol. l. pure. §. j. quia pena vnius ad aliũ extendi nõ põt l. ſancimꝰ. C. de pen. ¶ Jn ea. gl. ibi l. fin. ⁊c. eo modo reſpõdetur, vt no. in l. ſi duo. cũ gl. hic ibi, ⁊ mediã domino ⁊c. Jſta approbatur Jnſtit. eo. §. cum ex aliena. ⁊ facit in arg. ſ. de vſuf. l. ſed ⁊ ſi qd. §. proinde. ſecundũ Ja. de Aren. ¶ Jn gl. in ve. media. in fi. Solutio patet ex no. in d. §. adeo. alleg. in d. gl. ſꝫ Dy. ⁊ ſm Azo. in brocard. quia ibi non ſpoponderat alteri, hic vero gl. ponit cõmodũ medij reperiri: alias neutrũ valeret arg. ſ. de fund. inſtruc. l. queſitum. §. ſi pro eo. ¶ Jn gloſ. in ver. dixiſſe. in fi. hec ſolutio eſt vera; quia licet frumentũ excuſſum non poſſit reduci ad ſpicas, vt dicit ibi text. non tamen obeſt excutioni, vt hic. quia non fecit nouam ſpeciem, ſed veterem detexit.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Cum quis. Pro intellectu eorũ que hic habentur in §. j. cum gl. vide Feder. de Sen. cõſ. cvij. ⁊ Paul. de Caſt. in l. hoc amplius. §. j. de damno infecto.

§. Uoluntas duorum.

Jn gl. in verb. idẽ iuris eſt. ibi, ꝙ ergo ſupra facit voluntas, hic inſeparabilis cõfuſio. Hic plene vt no. ſ. de rei vendicat. l. in rem. §. tignum.

§. Cum in ſuo.

Jn tex. tibi preſtet dic vt ĩ. in glo. in verbo, edificauerit. que incipit bona fide. ſimile in lege ſecunda C. de rei vendicatio. Jn ead. gloſſ. in fine. vel dicas quod ibi eſt flumen commune, hic priuatum. Oppon. de l. in tantum. in prin. ſ. de rer. di. Solut. hic edificium cedit ſolo priuati: ibi ſolum commune cedit edificio priuati. Jtem Jnſti. eo. §. locus. ſed ibi cõtingit propter donationẽ preſumptam, que colligitur ex mala fide poſſidentis: vt ibi not.

§. Jllud recte queritur.

Jn tex. ibi, lõgo tempore captũ, ideſt

j.preſcriptū.q2 vſucapio nō hʒ locum in immobilibus. vt Inſt. de vſucap.§.j.ꝛ C.de vſuca.traſſo2.l.j. ¶ No.ex iſto tex.ꝙ aliud ius eſt ex parte,quā ex toto. nā lʒ edificiū quod eſt,ſit vſucaptū, non tñ tignum.facit ſ.de rei vendi.l.in rem.§.fi.ꝛ ſ.de publi.in rē actio.l.ſi ego.§. paruo. Itē no.ſm Dy. ꝙ aliud ius eſt in acceſſo2io,quā in principali,cōtra.l.cum principalis.j. de re.iur.

§. **Ex diuerſo** In tex.ibi,edificauerit:ſcʒ proprio nomine,nō tanquā inquilinus.vt ſ. loca l.ſʒ addes.§.ſi inquilinus.ꝛ ſ.de rei vendi.l. habitato2. ita intelligo l.qui ſcit.in prin.ſ.de vſur. ꝛ in feud.tit.hic finitur lex ca.ſi vaſallus. In tex.ibi.edificauit.quo ad ꝓprietatē nō quo ad poſſeſſionem.vt ſ.de rei ven.l.j. ¶ In gl.in verb.bona fide. ibi, media via,ſcʒ vt poſſit tollere quis domū ſine damno:aliter non tollit,ſi dominus eſt paratus tantum ſibi dare, quantum valeat materia:nec poterit domū demoliri.l.in fundo.ſ.de rei vendic.

§. **Si alienā plantam** In gl. in verb. in alieno ſolo poſuero. in fi. vel verius ꝙ ſibi non queratur:nec ergo per dominum:vt ſ.quibus ex cauſ.maio2.l.nec vtilem.ſecundum Jacob.de Aren.

LEX VIII.

a **Pro regione** a In gl. in verb. pro indiuiſo.litera videt ſibi ipſi contraria:nā primo dicit in confinio,ꝛ poſtea dicit,ꝙ pro indiuiſo predia eſſent.nā hoc eſt falſum:q2 vbi eſt cōfiniū,eſt diuiſio prediorū.ſ.fi.regūdo2.l.j.ꝛ ij. ergo nō eſſent indiuiſa.Timore huius cōtrarij.Ro. ita dicit:tñ teneas vltimā ſol. gl.ꝙ erat facta diuiſio quo ad culturā:ꝛ ideo dicit cōfinio. arg.l. Lains.ſ.de leg.ij.i fi.vbi pōt fieri diuiſio quo ad culturā tacite. Iſta lex inducit in arg.ad queſtionē. In vna ciuitate eſt ſtatutū ꝙ quilibet pōt protendere tignū vſqʒ ad mediā partem vie:modo duo vicini fuerunt conco2des facere pontem ſimul. vt vnuſquiſqʒ protendere vſqʒ ad mediū,an pōt fieri? Et videt ꝙ non. ſed reduci ad rationem huius legis,quia pro indiuiſo poſſideo.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Pro regione.Adde que in ſimili not.Barto.in l.j.j. d loca.ꝛ itin.pub.

LEX IX.

Qua ratione Epp.poſſeſſo2 pro expenſis nullam actione hʒ. l. in hoc iudicio.ſ.cōi di. Sol.dicas ꝙ illud non obſtat, q2 verum eſt de actione negotio2ū geſto2ū, vel in factum ſi poſſideat ar.ſ.vt in poſſeſ.leg.l.pe.§.ſi vendito2.alioquin ſi non poſſideat datur in factum.vt hic no.ſecundū Jac.de Aren. Gl. tamen cōtradicit j.eo.l.quidquid.§.fi.ꝛ illā dt Dy. eſſe mel.o2ē.

1 ☞ Tabula quare cedit picture,ſed non charta ſcriprure.

2 Scribens in charta ſi cadit a charte poſſeſſione, an poſſit expenſas repetere.

3 Dominus habens directam ꝛ pretoꝛ ſi concurrūt ad vendicandam tabulam dictam,quis eo2um preferter.

a §. **Litere** a Scriptura cedit charte,tabula vero cedit picture quo ad dñiū directū ſecus quo ad vtile. h.d. Iſte §.eſt ſubtilis. Op.de l.in rē.§.ſʒ ꝛ id ꝙ.ſ. de rei vend. Gl.dat plures ſol.tene tertiā que ꝓbat ex.ex.ibi. ꝛ Inſti.eo.§. litere. Sʒ op.q2 d2 hic,ꝙ ille qui nō poſſidet,pōt vēdicare,ꝯ in l. dolo.facit j.de exce.do. Sol.verū eſt,niſi aliud obſtet,q2 cui ꝯpetit actio ꝛ exceptio. Et Mar.dicebat ꝙ hic fallūt ille regule gl.

b dicit ꝙ nō eſt verū,ꝛ dic vt in gl. Quero vtrū concedat† dño,qui

1 vult offerre pretiū picture. Gl.nō fo2mat hic,ſʒ Inſti.e.§.litere. ꝛ determinat ꝙ nō. Sed q̄ eſt rō differētie inter literā, ꝛ picturā. Uide hic.ꝙ vnus petebat vnū lib2ū,ꝛ ꝓbauit ꝙ fecit ſcribi,non p2obauit ſuas fore chartas,ꝛ tñ nō ſufficit ſibi. Et gl.dt rōnē, q2 ſcriptura erat vilis,charta cara , ſed tabula vilis pictura cara. Et ideo hodie cū ſcriptura ſit cara, charta cedit ſcripture , ſicut tabula picture. ¶ Uide gl.que incipit directā vendicationē,ꝛc. Idem tʒ gl.ſ.de rei vēdi.l.in rē.§.ſed ꝛ id ꝙ. Cōtrariū tʒ Inſti. eo.§.litere.ꝛ illa gl.eſt vera.ꝛ ꝓbo per literā,hic dt ꝙ litera cedit charte,vt hic. Et ſi hoc eſt verū,que eſt rō inter chartā ꝛ picturā Et dicebat d. Ray.q2 tabula pōt reduci ad p2io2ē materiā charta nō,ar.ſ.eo.l.adeo.§.cū quis, Sed iſta rō facit in ꝯ2iū , q2 ſi nō pt reduci ad primā fo2mā,tūc cedit ſpecificāti. Que eſt ḡ rō. Dic ꝙ illa,quā ꝓpnit text.q2 nō occupat tota charta, ꝛ ideo cedit lra

2 tāqʒ mino2 pars. Ita hodie erit. ¶ Procedo vlterius.† pone ꝙ qui ſcripſit i charta,cadit a poſſeſſione.an pōt expēſas repetere Et gl.dicit ꝙ ſi actione in factum. Et vide gl.in verb.vtiqʒ ſi bona fide.que incipit.ſi aūt mala.ibi,ſed ſi a poſſeſſione,ꝛc. Idcʒ tʒ gl.in l.adeo.§.ꝛ ſi ſcit.ſ.eo. Cōtrariū tʒ gl.j.e.l.qcqd infecto.circa fi. Quid dicem⁹? Dic vt not.per Cy.in l.ſi qs ſciens. C.de rei

3 ven. Pone,†ꝯ.qa¹ eūdē cōcurrit dñs habēs directā,ꝛ picto2, qs

c p2efert. Et dicit ꝙ habēs directā. Uide gl.que incipit,in rē. ſed actionē furti ꝛc. Sed cōtra hunc ꝙ tʒ gl. videt tex.de p2ocu.l.in cauſe. Dic per Cy.de noua.l.iij.dicam j.de lo.publi.fru.l.j. Ui de glo.in ver.voluntate ibi l.fugitiuus. Que ſit ratio , ibi patet in gl.ꝛ tradiderit ibi,ſit p2ohibitus. Dic vt ibi melius de excep.rei iudi.l.j.ꝛ tene mente ad p2ohibitionem.

ADDITIOONES.

a Alex. ¶ Litere. Limita vt per Joan.Andre. in Specul. de inſtru.edi.in rubin additio.

b Poma ¶ Quero vtrū. Et vid An.i l.in rē in pn.§.j.de rei ven.

c Alex. ¶ Pone contra. Adde Barto .in l.procurato2 in rē ſuaʒ. ſup2a de procu.ꝛ doct.in in l.ſi quis emptionis. C. de preſcrip. xxx.an.in p2inc.per Bartol.in l. iij. C.de noua.

Alia lectura.

§. **Litere** Iſte tex.facit pro ſcripto2e, vt poſſit ꝓ mercede retinere quiternū , de quo habet ꝑ gl.ſ. de cōdi.indeb.l.ſi nō ſo2tē.§.ſi cetñ. in ver.retinebit.lʒ ꝯ2iū videat not.ꝑ gl.fi.in l.ſi non inducta. C.in qui.cau.pig.vel hypotaci.ꝯ. Sed do. Roff.dicit ꝙ iſte tex.non facit:q2 hic ſcripſit nomine ſuo,nō nomine dñ.vt ibi,ꝛ C. quomo.ꝛ qū ind.l.fi.al'e.iſtū tex.ꝛ ex huius verbis,pōt ꝑficere abſqʒ dñi volūtate:ꝛ ſi charta dat.chartā retineas.ꝛ magis dʒ dari q facit opus ad vtilitatem dni.arg.ei⁹ qd no.inſtit.de re diuiſ.§.ex diuerſo.ꝛ l.ſi pupilli.§. ſʒ ꝛ ſi quis in fi.ſ.de ne.geſ. Sʒ non vt litere cedat quo ad directū dñiū:ſʒ quo ad vtile ſic:vt in iſtis ſequit. ¶ In gl. in ver.placuit in prin.hāc gl.dānat do. Ray.q2 eſt ead. ratio in pictura ꝛ charta,ſicut in charta ꝛ ſcriptura,ꝓpter difficilē ſeparationē , q̄ eſt in vna,ſicut in alia.hec rō eſt falſa,ſicut j.dicā.ꝛ ſic op.glo.in in fi.q2 ꝯſideram⁹ pretioſitatē:q2 charta eſt minus pretioſa,quā eſt pictura,ergo dʒ cedere picture.vt j.e.l.qcqd §.fi. In ead gl. in fi. Sol.vt in illa l.q̄ dt de ver.ad ver.vt gl.ibi.ꝛ Inſt. de rerū. diu.§.ſi qs alienā.tʒ ꝯ2iā ſol. Do.Mar.dt ꝙ ille §. determinat ꝑ iſtū,vcʒ ꝙ picture cedūt tabule,rerū eſt quo ad vtilē dominiū, ſʒ ibi intelligit in tabula ꝙ cedat picture quo ad directū ꝛ ita intelligit hic.ꝛ ꝑ hoc cōco2dāt oīa ꝯ2ria. Et tūc q̄rit ipſe q̄ eſt rō ꝙ ſcriptura cedit charte quo ad vtrūqʒ dñiū,nō pictura tabule,vt hac gl. Sol.gl.in verb.directā vendicationē. cōſiderauit pretioſitatē picture:q̄ rō non eſt ſcriptura: q2 erat minus pretioſa , ꝙ hāc rationē rep2obat do. Rayn per hūc §.vbi dr ꝙ litera aurea cedit charte:tñ ꝯſtat ipſam eſſe ꝓtioſio2ē quā charta: Pōt ergo dici ꝓʒ eū quod rō eſt, nam recipit quoddā dñiū a tabulis alleg. in arg.l.q vſumfructū.in p2ic.ſ.de vſuf.ꝛ qd ibi not.hoc falſum eſt:vnicuiqʒ eīn pʒ ad oculum qd pictura non ſeparat a tabulis. Nec obſt.ſi dicas qd ſaliē tabula remanet ſalua:q2 nō debemus inſpicere tabulā q̄ ē vilio2.ſʒ picturā q̄ ē melio2:q̄ ꝑ ſeparacionē deſtruit arg.l.qcqd infecto.j.e. Tene ego opi. Jo.qd debem⁹ inſpicere illō qd eſt naturaliter pretioſi⁹,vt min⁹ pretioſum illi cedat tñ illud qd dicit hic de litera aurea,q2 gl.in hoc §.in ver.auree.dt qd illud rato contigit,ꝛ ideo non debem⁹ inſpicere. arg. l. no.ad ea.ſ.de legib. Nec ob.ſi mihi dicas: quare iſtud magis pretioſum non trahit ad ſe minus etiam quo'ad vtile dñium:q2 reſpondeo eſt ne dñs priuet re ſra facio alterius.ꝯ l.id quod noſtrū.j2 de reg.iu.ꝛ ſic quo poſſit rem ſuam vel eius valo2em conſequi remanet ſibi vtile dñium. Itē nō ob.§.ſi tñ alienā purpurā Inſtit.de rer.diuiſ.vbi magis pretioſum cedit minus pretioſo: q2 ibi magis pretioſuʒ fuit appoſitū,ad o2natū eius qd eſt min⁹ pretioſum.facit l.q ſi nō ſint.§.perueniam⁹.ſ.de auro ꝛ arg. legat. Itē non obſtāte.§.litere. Juſt.hoc tit.q2 ſcriptura erat in tātū vilis ꝙ lex dt ex nō curauit. ¶ In gl.in ver.directā vendicationē.ibi,nō dat.ꝛc. No.qd actio directa ꝑfertur vtili. ꝯco2d. j.ne qd in loc.publi.l.ij.ꝛ hoc idē dicit ſ. de public. in rē act. l. pen. Contra hoc oppo. Dyn. de l.j.in fi.ꝛ l.ij. ſ. ſi ager vectig. vel emphy.petat.vbi p2efert habēs vtilem. So.ibi domin⁹ vtilem habebat,tñ ab habēte directā,ꝛ iō agit ꝯ eū Ad hoc oppo. Dy.de l.in cauſe.in fi.ſ.de ꝓcurato2. Sol. ibi ille q hʒ directā nō hʒ eā ꝓ ſe.ſed eā habet ꝓ dño,q2 nihil dʒ lucrari ex ꝓcuratoris offi. facit ſ.de ꝓcurat.l.qui prop2io.§. procurato2 vt in ceteris. Et circa hoc diſtingue ſic,ſi q̄rat qs p2eferat vtrū habēs actionē vtilē vel directā: Aut qlibet hʒ actionem ſuo iure,nec alter hʒ cāʒ ab altero,ꝛ p2efert habens directā:vt hic.aut habens directā hʒ dñiū illi⁹ qui hʒ vtilē,ꝛ p2efert etiam habens vtilem. d.l.in cauſe.in fin.aut habens vtilē hʒ cām ab habente directā, ꝛ tūc aut eſt cauſa irreuocabilis,ꝛ ꝑfert habens directaʒ, vt C. de donatio.l.iiij.ꝛ quod ibi no.aut cauſa eſt reuocabilis, ꝛ p2efertur habens vtilem l.j.§.quod ait.j.de ſuperfici. ꝛ l.ij.ſ. ſi ager vectigal.vel emphyteut.petat. De hac materia tractatur ꝑ Docto2.C.de nouat.l.iij.ꝛ ibi per Jaco. de Beluin.ꝑ penultimū mēb2ū huius diſtinctionis:ſalua addionem Frā.Acc.in l.ſi tibi.C.de heredit.vel actio.vendit. nā ibi habebat cauſam habens vtilem ab habente directam,ꝛ reuocabilem, ¶ In glo. in verb.voluntate.dic ꝙ regula eſt vera , vbi non reſiſtit ius. Uel reſponde ſm Jac.de Aren.vt no. per Dy.in c.pōt quis.de reg. iur.li.vj. ¶ In ca.gl.ibi,ꝯ.Alluuio. Ad hoc facit ꝙ c2edito2 vē

dat pignus per voluntatem debitoris, alias arbitrij, cuius voluntas ab obligatione procedit. vt j. de diuerſ. ⁊ tēpo. preſcri. l. de acceſſionibus in fi. ¶ In glo. in verb. libera. in fi. quod nihil eſt vt no. in d. l. procurator totorum. ſ. de procur. ſecundū Dy. ¶ In glo. in verb. ⁊ tradiderit ibi, niſi ſit prohibitus. ſ. a dño, ⁊ pretio nondū ſoluto, per l. j. §. j. ſ. d excep. rei vē. ſm Dy. Quero quid in geſtore ſine mādato, an per eius traditionē ⁊ vēditionē transferat dominiū, dño ratū habente? Dicas ꝙ ſic, vt not. ſ. de neg. ge. l. Pomponius. Sȝ pone, dñs dedit poteſtatē ꝓcuratori oīa facere, que ipſe poterat, nūquid talis ꝓcurator poterit vendere? Jac. de Aren. tenet ꝙ non in l. j. ſ. de offi. procurat. Ceſar.

§. Interdum.

¶ In tex. ibi, patior. q2 erat obligatus ex precedēti cōtractu ad trāſferendum: alias ſecus eſſet. vt no. C. de acqui. poſ. l. ij. In text. ibi, officio. itē per retentionē vſufructus transfert dominiū. l. quiſquis. C. de dona. itē per redemptionē pignorū: vt per gl. notab. in l. j. ſ. de reb. eor. ¶ In gl. in ver. nuda. in fi. Sic etiā ſ. de rei vendi. l. ſi ager. ſentit glo. ꝙ regulariter dominiū non transfert ſine poſſeſſione. fallit in caſibus, ꝙ eſt falſum, ſ. de fund. dot. l. ſi ſine poſſeſſione. fallit in caſibus, ꝙ eſt falſum, ſ. de fund. dot. l. ſi fundus. dȝ ergo dicere tradis, vt pȝ ex pricipio gl. ⁊ ex lege quā allegat. eodem modo errauit glo. in l. ea. ſ. pro ſoc. ¶ In glo. in verb. tuam efficio. ibi, vnde hic eſt vera venditio. meli9 tñ ſolue, vt no. Dy. in cap. pro poſſeſſore. de re. iur. lib. vj. q2 hic habebat poſſeſſionem tempore venditionis, ibi non. ⁊ ita ſentit gl. in contrario, licet aliter ſentiat, ⁊ male j. eo. l. creditor. §. fi.

§. Item ſi quis merces.

In tex. ibi, emptorez necobſt. ſ. de leg. ij. l. cū pater. §. pater pluribus. vbi per traditionem clauium non transfert dominiū. ſed ſola cuſtodia: q2 hic tenebatur ex cōtractu precedenti, ibi nō. ⁊ vide quod not. Inſti. eo. titu. §. item ſi quis merces. Opp. de l. falſus. §. ſi iactum. j. d furt. Glo. ſoluit. Vide gl. in verb. incertam. que incip. ſic ſ. de re. du. ibi, §. tutor. Sed hic certificata eſt perſona ab euentu: ibi non.

LEX X.

Acquiritur.

In tex. ibi, adire hereditatem nō pōt. Non obſt. j. e. l. pe. q2 hic loquit in hrditate que eſt implicita multis oneribus. l. Julianus. ſ. ex quib. cau. maior. l. ſi hereditatē. ſ. mandat. no. ſ. de minorib. l. minoribus. ¶ In glo. in ver. ⁊ ſi iubentibus. ibi, conſenſus. no. iſtam glo. ⁊ rationem diuerſitatis inter iſta dixi in l. ſeruo inuito. ſ. ad Trebel. ⁊ tangitur de hoc per Doctor. in l. j. C. qui admit. ad bono. poſſeſ.

§. De ijs autem ſeruis.

In text. ibi, ex re noſtra. Adde. ſȝ ⁊ ſi qd donet. ⁊ l. ad hoc intereſſe. §. qōnis. de vſufr. In text. ibi. pertinet. Nō ob. j. de ſti. ſer. l. ſi cū duor. ī fi. quia ſolue vt ibi no.

§. Bone fidei poſſeſſor.

In tex. ibi dñs. etiā directo: vt j. d vſuca. l. vſucapio. ⁊ C. de pac. l. traditionib9. per vſusfructus tñ retētionē acqrit dñiū directū: lȝ per preſcriptionē nō: de quo dic no. in aut. niſi tricennale. C. de bono. mater. ⁊ in l. corruptionē. C. de vſufru. ⁊ ibi per Cyn. Opp. Dy. cōtra iſtū tex. ꝙ vſufructuarius habeat pro poſſeſſore vt in iterdicto vnde vi, vt j. de vi ⁊ vi arm. ⁊ vti poſſidet. l. fi. So. poſſeſſio naturalis quā hȝ vſufructuarius ꝓ nō poſſeſſione habet quātū ad vſucapionē ſecus quo ad interdictū. q2 ad illud ſufficit poſſeſſio naturalis quā hȝ vſufructuari9. vt j ti. j. naturaliter. ⁊ l. poſſeſſio. ⁊ ſic eſt tex. hic expreſſus ꝙ in vſucapione requirit ciuilis poſſeſſio. cōcordat Dy. in c. ſine poſſeſſione. de reg. iur. li. vj. habes gl. in l. j. C. de ſe. fu. dicā. j. ti. j. l. j. §. per ſeruū qui in fuga. Et ex hoc colligit. Jac. de Aren. cautelā ad queſt. Quidā iuit vltro mare, dimiſit res ſuas, tu ſcis ꝙ retinet poſſeſſionē ciuilē: vt j. de acq. poſ. l. clā poſſidere. §. qui ad nundinas, ſi alius intrabit poſſeſſionē ſuā non poſſit preſcribere: q2 duo nō poſſunt habere ciuilē in totū: ergo nō preſcribit. arg. C. de acq. poſ. l. ȝ. ipſe tñ rñdet, ꝙ ex longitudine temporū inducit obliuio poſſeſſionis: ⁊ ex obliuione inducit amiſſio ipſius, ⁊ ſic vr exiſſe aio deſerēde poſſeſſionis. ar. j. de vſuc. l. fu. poſſit vſucapere ipm ius vſufructus? ipſe dt ꝙ ſic. q2 illud ius vr poſſidere ciuiliter, ⁊ naturaliter. gl. no. ꝯriū ꝙ non poſſit j. de vſucapio. l. iuſto. §. non mutat. que gloſſ. eſt falſa: vt ibi dicam.

LEX XI.

Pupillus.

In tex. ibi authoritate. eo, ſ. caſu: ꝙ eſt clarū an ſic, meliorē conditionem ſuā tūc pōt eius tutore nō authorante. ca. qd ob. gratiā. de reg. iu. l. in. vj. ij. nāq3. Inſti. de authori. tu. ⁊ facit ad id ꝙ no. ſ. de trāſac. l. cū hi. §. eā trāſactionē. ¶ In gl. in verb. ad acqrēdū. ibi, dubiū. quidam gabēt, nō eſt dubiū, ⁊ tūc glo. eſt falſa: hec tñ gl. ꝓut habet cōmuniter reprehēdit p Doct. nā gl. ⁊ Dy. in d. c. ꝙ ob gratiā. tenēt ꝙ pupillus pōt adire hereditatē, d qua cōſtat ipſum habere cōmodū poſſeſſionis, etiā ſine authoritate tutoris. nā hoc eſt falſum ſm eū, per l. obligari. §. j. ſ. de autho. tutor. eſt ergo ratio ꝙ pupillus non poſſit adire hereditatē quē cōſtat nō eſſe ſoluēdo, q2 obligaret creditorib9 contra regu. iur. hāc rationē ponit gl. j. l. ſi minor. ſ. de acqui. here. ⁊ no. ſ. d minorib. Tu dicas ꝙ d. gl. ⁊ d. §. obtinēt in hereditate opulenta que nullū hȝ creditorem: ⁊ de hoc ꝯſtat arg. eorū que no. ſ. de acquir. heredit. l. ſi quis mihi bona. §. ſi ſeruus fiſci.

LEX XIII.

Si procurator.

In tex. ibi, ꝓcurator. etiā generalis ſm gl. Oppo. d. l. ſi ego. ſ. de neg. geſt. Sunt opiniones in gl. ſed dic ꝙ ibi nihil acquiritur. vide quod not. j. ti. ij. l. pignori. §. fi. In tex. vbi, ignorantibus. facit quod not. Joā. monach. in cap. ſi tibi abſenti. de prebend. lib. vi.

LEX XIIII.

Quod in littore

In text. ibi nulli9. vide qd no. in gl. in l. iij. ſ. e. vbi publica nullo tpe pſcribunt: ſicut nec cōia. vt Inſtit. de rer. diuiſ. §. j. cū ſeq. ⁊ l. fi. j. de vſucap. ſm Bar. ¶ In gl. i v. vt exiſtimari debeat. ibi l. adeo. Sol. i llō ꝯtigit ꝓpter doationē pſumptā q colligit ex mala fide ipendenti, vt ibi no. ⁊ i §. loc9 aūt Inſti. de rer. di. Vel ſol. p ea q dixi in d. l. adeo i pri. vel dicas ꝙ ibi res trāſit cū ſuo onere de eſſe, hic de vno eſſe ad aliō eſſe. vt dt do. Ray. in l. ſȝ ſi ex meis. §. ſi meā lan. j. eo.

LEX XVI.

In agris limitatis

hoc verbū limitatū expone. vt C. de offic. pfec. pto. Afric. l. ij. §. quantos autē. Allegat lex iſta, ꝙ limitata cauſa limitatum parit effectum. ſimile in l. j. §. ſi inſula. j. ne quid in flumi. publi. Viō ad hunc text. l. epiſcop. C. de epiſcop. audien. ꝙ iuriſdictio delegata non poſſit prorogari de perſona ad perſonam.

LEX XIX.

Liber homo

In tex. ibi, acqſierit. p renūtiationē, alias p ceptionē. vel dic ex ne. geſt. extra rex ⁊ operas. In tex. ibi, nec vlla eius opera. id eſt, ſua cōtēplatione nō ſit inſtitut9. Ja. de are. In tex. vbi dubitaſſe. id eſt. dubitādo omiſſe ſm Dy. cū loquamur in hereditate ab ipſo ſpōte adita ſm verū intellectū. lȝ ſequēs §. aliter dicat. In tex. ibi ex neceſſitate, credēs ſe ſeruū in tex. ibi, ipſe vellet id eſt, ſpōte ſciens ſe liberum. ¶ In glo. in ver. nō acqri. Simile not. in l. fugitiuus. j. de ſoluto. In ea glo. ibi. dñs. de quo plene dic, vt no. in l. in rebus. C. de iur. do. ¶ In gl. in ver. eſſe. ibi, plene dicā. dic ꝙ nō dt, ꝙ cogat adire: ſȝ Dyn. op. ſcȝ ꝙ aditio coacta non tȝ. vt j. circa finem legis. dicas ergo ꝙ ſpōte adiuit, ⁊ tūc compellit reſtituere p condi. ſine cā. ⁊ ſic iſta cōcordat cū illa. ¶ In ea. gl. ibi. vēditoris. q2 ſȝ op. gl. tenet etiā vēditor reſtituere hrditatē emptori. Dicit Dy. ꝙ ꝓpter hoc illā hereditas eſt emptori reſtituēda: vt ſ. de edilit. edic. l. cū autē. §. fi. ⁊ ſic nō eſt ꝯtraria quia nos loquimur de bona fide poſſeſſore: in lege ꝯtraria loquitur de ſeruo vendito q caſu quicquid iuris acquirit venditor, eſt emptoris ſecundum Jacob. de Aren.

LEX XX.

Traditio

In gl. in verb. qui tradit ibi, l. qd noſtrū. Tu dicas ꝙ ibi dat illud ꝙ habet lȝ detur aliter quā habet: quia habebat de vſufructu caſuali, ⁊ dat formalē. In eo, gl. ibi §. j. ſed certe ibi fallit: q2 qñ alienat, creditor videt alienare, ex quo prima obligatio preceſſit: hinc eſt ꝙ debitor de euictione tenetur vt j. de diuerſ. ⁊ tēpo. preſc. l. de acceſſionibus. ⁊ ſ. de diſtra. pignor. l. reſcriptū. ij. j. verſi. ſed quātū, ⁊ C. de euict. l. ſi ob cā. ſm Ja. de Rauē. Preterea creditor vr vendere tanꝙ ꝓcurator debitoris vt ſ. famil. erciſc. l. ſi pignoris. ⁊ C. ſi in cau. vēdi. l. j. ¶ In e. gl. tibi, diuturnū. Sed certe hic etiā nō fallit, q2 nō vr ꝓpterea pl9 iuris trāfferri, ꝙ habebat vēditor. imo hȝ iſtō emptor ex pſona ſua ꝓpter bonā fide. vt in caſu hic allegato. facit optime ꝙ not. j. de re iu. l. aliud §. abſurdū. ⁊ l. nemo plus iuris. eo. ty. ſm Dy. ⁊ Ja. de Rau. In ea. gl. ibi, §. rurſus ex quo §. ſumpta eſt aut male fidei. C. de preſc. lōg. tēp9 Et no. ex iſta gl. ꝙ d. aut. male fidei. habet locum etiā in vſuca, concor. gl. C. de ꝓcu. l. j. cōtra facit ꝙ no. gl. in l. iniquiſſimū. ſ. de iur. ⁊ fac. igno. Dy. vr ipſaȝ alleg. p ꝯria. Cōtrariam opinionē tenēt Pet. ⁊ Gu. in d. aut. male fidei. lȝ hoc non ꝓpoſuerit in tex. illius auth. contra iſtam opin. tenet etiā Ja. de bel. in d. §. rurſus. de h. d. Ja. de Are. in l. Pōponi9. j. de acquir. poſſeſſi. ¶ In glo. in verbo. qui tradit, que incipit fallit j. ꝓ empto. ibi. §. ſi a pupillo ⁊c. Solu. ibi erat ius pſonale quod non trāſit ad emptorem, hic ius reale quod ad emptorem tranſit. vide l. fi. §. fi. ſupra de contrahe. emptione. Preſtat iſte tex. arg. qd ſi Balliuus, vel adminiſtrator imperij donauit aliquam

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Ballinus adminiſtrator Imperij donauit aliquam Baroniam quam non poterat ↄcedere, ⁊ tractu tēporis factus eſt rex, nihil impedit, quin petere poſſit dictā Baroniam ab eo cui conceſſit. arg. l. quemadmodū. §. ſi. C. de agri. ⁊ cēſi. lib. xj. ⁊ l. lex que tutores. C. de adminiſt. tut. in contrariū facit lex poſt mortem. ſ. de adop. Remittit pro ſol. ad ea que no. j. de vſucap. l. nunquā. ⁊ vide l. ſi quis alienā. ſ. de actio. emp. ¶ In tex. ibi ⁊ ſi forte, ⁊c. iſte tex. preſtat arg. ſm Guidonē de Suſa. Quod ſi bānitus non poteſt agere ex forma ſtatuti, ⁊ ceſſit actiones ſuas alij, quod nec ille poterit agere, vt j. de reg. iure. l. nemo plus iuris. in contrariū facit ꝙ ſtatutū prohibitoriū prohibet tm̄ agere bannitos: ergo prohibtio nō extendit ad habentē cauſam ab eo. q2 reſtringēdū vt ſ. de libe. ⁊ poſthu. l. cum quidā. ipſe tȝ ↄtra, q2, vt dixi in l. vt gradatim. §. ſed ſi lege. j. de muneribus ⁊ honorib. Ultimo allegatur iſte text. quod qualitas declarat ⁊ limitat ſuum ſubiectū. Item quod talia ſunt ſubiecta qualia eorum predicata demonſtrant. vt C. familie ercīſcund. l. quoties.

§. **Si ego.** In verb. ⁊ per hanc. ibi ſm quoſdā. hoc fuit Martini. Et dicunt quidā intellexiſſe mar. quod per poſſeſſionem, que eſt res inanimata, acquiritur dominiū. Iſtud tn̄ plane ꝙ acquiratur ꝑ procuratorem. Unde dicit Ja. de Are. qō per procuratorē acquirat poſſeſſio. poſtea ea mediante acquiratur dominium. tamē iſtud dictum eſt falſum per not. C. per quas perſonas nob. acq. l. j. ⁊ ſic aut loquit de acquiſitione facienda ex traditione per vſucupationem vel preſcriptionem, ⁊ tunc nō poſſet fieri ſine poſſeſſione. l. ſi is qui. j. de vſucap. aut de acquiſitione facienda per traditionē factam a domino: ⁊ tunc dominium poteſt ſine vſucapione queri. l. ſi fundum. ſ. fund. dotali. facit j. e. l. homo liber. §. ſi

LEX XXI.

Si ſeruus. In text. ibi nec meam. quia ſi es bone fidei poſſeſſor quando mere ſua opera, ⁊ hoc caſu cui ſit acquirendum, dic poſſeſſori. vt infra eo. l. qui bona fide. circa prin. ita intelligatur quod iſte tex. licet aliter innuat in §. ſi rem. hac lege. ¶ In gl. in verb. fiet tua ibi, ⁊ l. ſeq. dic vt dixi in l. qua ratione. ſ. eod.

LEX XXII.

Nemo ſeruum. In gl. in verb. per hunc. No. ex iſta glo. duo: primo ꝙ quis poteſt acquirere per ſeruū poſſeſſionē, tanquā per procuratorē. Itē ꝙ ſeruus pōt eſſe procurator ad negotia de quo dic, vt dixi ſ. de manumiſ. vindi. l. collectaneus. ⁊ Inſtit. quibus ex cauſ. manumit. nō licet. §. eadem lege.

LEX XXIII.

Qui bona fide. Intellige hoc ꝙ requiratur ſemper bōa fides in poſſeſſione. ar. j. de ſtipulatione ſeruorū. l. ſi ſeruus ex teſtamento. ſm Dy. ⁊ inſti. per quas perſo. nobis acqui. in prin. in gl. ſuper verb. bona fide. ⁊ poteſt eſſe ratio, q2 in habētibus ſymbolū facilior eſt tranſitus. l. in rem actio. §. item quecunq;. ſ. de rei vend. item q2 multū libertati fauetur. l. generaliter. §. ſi quis ſeruo. ſ. de fidei cōmiſ. libertat. ¶ In gl. i ver. non pōt. ibi, bone fidei poſſeſſori. Uel dic ex re, non extra rē ipſius poſſidētis vel vere ipſius poſſeſſi: vt eſt exēplū ſi iſte homo liber de pecunia ad ſe pertinente ſtipularetur aliquid, ad eum pertinet vt j. de ſtipul. ſeruo. l. liber homo. ſm Jaco. de Aren. Quero qualiter opera iſtius hominis liberi vel ſerui cenſet eſſe ex re poſſeſſoris: Dic ꝙ propter alimenta que ab eo recipit. vt ſ. de vſufruc. leg. l. ſicuti ⁊ ſ. commod. l. in rebus. §. poſſunt.

§. **Si quis bona fide duobus.** In glo. in verb. ſed ſingulis. ſ. dominis habētibus ſeruum in ↄmunione, ⁊ l. ex re vnius acquirat ſeruus, tn̄ omnibus dn̄is querit cōmuniter. In ea. gl. ibi, ſed precipit. legas tn̄ cū precedēti. ⁊ exponas, j. l. in aliā partē accipitur q2 gl. vtitur hoc vocabulo. j. e. l. per ſeruum. in fin. vel verius i. lex cuius re facta eſt ſtipulatio percipit ab alijs dominis per iudicium communi diuidundo illud quod eſt queſitū ex re ſua. vt not. j. eod. d. l. per ſeruum. §. j. in glo. ſuper ver. pertinebit. In ea. gl. ibi, fructuarijs. habentibus ſcilicet vſumfructum in vno ſeruo: q2 eis queritur vt poſſeſſoribus. In ead. gl. ibi, primum ſcilicet poſſeſſoribus. In ea. gl. ibi, ſecundum ſcilicet dominis. In ead. gl. ibi, tertium, ſcilicet de fructuarijs. ¶ In gln. in verb. inſolidum. in fin. ⁊ iſtud verum non inſpecto exitu ac effectu: vt not. hic. ¶ In glo. ei in fi. gl. non firmat pedes. de hoc tamen quantum acquiritur hoc caſu, dic vt hot, j. de ſtipul. l. ſi ex re.

LEX XXIIII.

In omnibus. In glo. in verbis ex ore meo que incipit in ſp[...] ib, vel lance. vide materiā in l. adeo. §. cum [...]io [...] eo. ſecundū Dy.

LEX XXVI.

Sed ſi ex meis. In glo. j. ibi, vt ſ. vide j. e. l. Titius. In gl. in ver. laneum corpus. ibi, §. ſi procula. Sol. ibi perſeuerat volūtas, que facit ſcriptū in teſtes validum. vt l. ſi mihi ⁊ tibi. §. ſi. ſ. de leg. j. vel ſolue vt no. in d. §. ſi pcula.

§. **Proculus.** In tex. ibi, nos vti. not. ꝙ minor pars cadit maiori. concordat l. in rem. §. itē quecunq;. ſ. de rei vend. In glo. in ver. cedit. vide quod no. Dy. in cap. ſemel deo dicatum. de reg. iur. lib. vj.

§. **Si meam lanam.** In glo. fi. So. vt ibi. non cōtinetur conſiderata voluntate ipſius teſtatoris, ⁊ ipſius interpretationis, hic caſus non mutat dominuim. Not. ex iſto §. ꝙ accidens non mutat ſubiectū ſm Jac. de Aren. In contrarium facit cap. vt animarū. §. preterea. extra de celeb. miſſ. vbi conſenſit ſibi accidens.

LEX XXVII.

Quicquid infecto.

§. **Ubi.** Ibi tex. ibi, dominus. quia ſpecies non eſt reducibilis ad priorem materiam. In gl. glo. in ver. cum partes. ibi, in caſibus. qn̄ ſc; vna pars eſt maior, vel qn̄ eſt pretioſior alterat. In gl. in ver. pro portione. Nota ex iſta gl. ꝙ bona fide faciēs aliquid in re aliena, hȝ ſolam exceptionem, ⁊ non actionem. contra not. in §. litere. Inſti. eo. Opi. huius gl. tenet Mart. per l. ſi in area. ſ. de cond. indeb. ⁊ ꝑ l. in hoc iudicio. ſ. cōi diui. ⁊ ad l. in rem §. item quecūq;. de rei vendi. rn̄det ꝙ ibi non interuenit factum meum, hic ſic. ſalua tn̄ glo. ꝑ id quod dixi ꝑ Jac. de Rauen. in l. qua rōne. §. litere. ſ. eo. quia bone fidei poſſeſſor poſſidēs nullam hȝ actionem: q2 prouidetur ſibi alijs remedijs: puta exceptione. Si vero ipſe nō poſſidebat tūc lex dat ſibi reēdiū actionis, ſimile habes in l. j. §. ſi debitori. ſ. vt in poſſ. leg. facit ꝙ not. Inſti. de adop. §. cum aūt impubes.

LEX XXVIII.

Si ſupra tuū parietē. In glo. in ve. propriū ibi, ſuſtētat pariete. Iſta gl. eſt corrupta: dēbebat enim dicere ſuſtentat paries inter eos. facit hec lex in arg. ad aliud ſtatutū quo cauet ꝙ ſi qs vēdit domū, vicini, ꝓximi poſſunt reuocare vēditionē vſq; ad annū, ꝙ ſi habes duos vicinos ꝙ quilibet poſſit retrahere tantū quantū domū ſuā cōtingit domus vēdita, ergo ⁊c. Item ꝑſtat arg. ꝙ ſi vēdo poſſeſſiones quas habeo in caſtro, ꝙ non videor vēdere iuriſdictionē. Ad hoc etiā facit c. j. in tit. de cap. q. cū. ven. in feu. In ↄriū facit l. traditio. ve. ⁊ ſi forte. ſ. eod. ⁊ l. traditie. §. j. ſ. de act. emp. ⁊ l. teſtatrix. ſ. ſi ſe. vend. In ↄriū facit l. ſepe. §. Cato. ⁊ §. ꝑdia. ſ. d̄ fun. inſtru. Et in iſta q. Dy. diſtinguit ꝙ aut iuriſdictio mihi cōpetebat rōne rei, aut rōne perſone. Si rōne rei videor vēdidiſſe etiā iuriſdictionē idē in legatis. ſi vero rōne perſone, tūc non videor iuriſdictionē vēdidiſſe. ad ꝙ facit l. edes. ſ. de ſer. vrb. ꝑd. ⁊ l. pater. ſ. de ſe. legat ſm Dyn. Quid aūt in caſu dubij: dic ꝙ aut hȝ iuriſdictionē domus ſue. ⁊ tunc tranſit arg. C. vbi ⁊ apud quē l. vlti. ⁊ ſ. de off. ꝑfec. vrb. l. j. §. j. aut iure alicuius, ⁊ tunc ſequit ar. ca. j. de capi. q. cur. ven. in feud. ⁊ c. j. ſi de feu. defun. controuer. ſit.

LEX XXIX.

Inter eos.[a] Cū l. ſeq. ergo qdā Baro vendidit[b] caſtrū, ⁊ an videat vēdidiſſe iuriſdict. caſus vr̄ ꝙ nō hic. In ↄriū l. traditio. Solu. Dic, aut iuriſdictio ↄpetit pſone, ⁊ tūc nō trāſit. q2 iura ꝑſonalia ⁊c. vt l. j. §. ſi hr̄s. ſ. ad Tre. ⁊ l. vt pomū. de ſerui. ⁊ l. pater. ſ. de ſer. leg. Uel ↄpetit loco, ⁊ trāſit l. traditio. In dubio loco vr̄ cohercre. l. j. §. cū vrb. ſ. d. off. prefe. vrb. ⁊ l. pupill⁹. §. territoriū. j. de ver. ſig. l. qcūq;. de fun. limi. li. xj. ⁊ c. j. de c. q. cu. vē.

ADDITIONES.

a Andr. Barba. ¶ Inter eos. Uide quē plene dixi in ca. Rodulphus. de reſcriptis.

b Alex. ¶ Uendidit. Baro qui vēdidit caſtrum, an videatur vendidiſſe iuriſdictionem. Adde q̄ dixi in l. illicitas. §. qui vniuerſas. ſ. de preſid. ⁊ ꝙ dixi poſt Bar. in l. j. de iuriſ. omniū. iud. ⁊ ꝙ iuriſd. non veniat appell. rerum: vel bonorum, ſed ſit quedā qualitas territorij, tenet Bal. in l. data opera. C. qui acc. Sed quid ſi dixit, vēdo cū omnibus iuri. an veniat iurid. ⁊ ius percipiendi paſſagiū. vide Bal. in l. a procu. C. mandat. Et adde Bar. in l. ſi qn̄. C. de bo. vac. lib. x. Bal. in l. penult. C. d̄ cōdi. inſer. ¶ Adde quid ſit venditū ſi venditur caſtrū cum pertinencijs, Bal. cōſilio cccclxvj. j. lib. ⁊ vendito caſtro cū pertinentijs, ſaluo mero ⁊ miſto imperio, quid ſit venditum per Bald. conſi. x. Et quid ſi dictū ſit cū omnibus iuribus, agnarijs, ⁊ perangarijs, per Ro. conſil. cclxj. Et an ſi princeps donat eccleſie caſtrum, videatur donare merum ⁊ miſtum imperiū per Old. cōſil. cclij. Et an alienata

ciuitate, videatur alienatum territorium, vide Bal. conſi. ccc. lxxx. ij. iiij. lib. Et ad materiam vltra hic alleg. vide Bal. in c. j. de ca. qui cu. vend. et in c. j. §. ex eadem. de lege corra. Maria. So. in c. conqueſtus. de foro compe. Lep. in trac. de ſer. ruſt. predio. in c. de mari. Ba. Ang. et Nicol. de Nea. in l. ij. C. de bo. vac. li. x. Et adde quod vendito caſtro, non intelliguntur venditi vaſſalli. Ita Bal. in l. in teſtamento. C. ad leg. Falc. niſi expreſſe dicatur vt in c. in generali. in fi. ſi de feude. fuerit controuer. et etiã adde, quod conceſſo caſtro intelligitur conceſſum ius patronatus in eo exiſtens. Ita Inn. in c. ex literis. in ver. excepto. de iure pat. Bal. in l. fi. C. de edi. diui Adria. tollen. et in ſua marga. in verbu caſtrum. Et adde quod etiam veniunt inſtrumenta in caſtro exiſtentia, ad caſtri defenſionem. Ita Bal. in c. j. §. ſi quis de meſo. de contro. inueſti. Et vide Iaſ. in l. fi. de conſti. prin.

LEX XIII.

ERgo ſi inſula. §. Alluuio. In tex. ibi funguntur. Adde que no. ſ. de vſufru. l. vel inutilium. In glo. in verb. cenſitum. Nota ex iſta gl. quod ignorante domino aliquis transfert dominum. Item no. quod iudex poteſt dare vni quod alteri aufert, et hoc eſt verum in actione perſonali. In rei vendicatione vero non transfert dominium per ſententiam. facit. l. ſtatuliber a ceteris. §. Quintus Mutius. ſ. de ſtatuliberis.

LEX XXXI.

NVnquã nuda. a In tex. ibi, nuda. Idem ſi ex cã inhabili ad dñium transferendum, puta depoſiti. Opp. glo. in ver. iuſta cauſa, de toto ti. et cõdic. indeb. Sol. non transfert ſine cauſa vera, vel putatiua. Idem dico in ſtipulatione. l. ij. §. circa. j. de doli excep. In ead. gl. ibi, per ſtipulationem. Iſta gl. ſentit qꝫ ſtipulatio ex cauſa donationis interpoſita, valet, licet quedam gloſ. ſentiat cõtrarium in l. verum. §. ſi ſeruo. ſ. pro ſocio. que eſt falſa. per l. ſi quis argentũ. C. de dona. In ead. glo. ibi. l. Nuda. intelligas ergo iſtã. l. qñ fit traditio ex cauſa inhabili ad transferendum dominiũ per l. quecunqꝫ. §. j. ſ. de pub. in rem act. tenementi iſtam gl. ¶ In gl. in ver. qui inuenerit. vbi, non occupauerit. dic imo eſt neceſſaria occupatio, vt j. tit. j. l. iij. §. Neratius. in fi. Nec obſtat iſte text. qꝛ inuenire proprie eſt per apprehẽſionẽ. l. ſi Barſatorem. C. de fideiuſſor. Iaco. de Are. et not. per Cynũ in l. licet. C. de acquirenda poſſeſ ¶ ADDITIO.

¶ Nunquam nuda. De intellectu huius l. vide per doctor. in l. traditionibus. C. de pac. et adde quod in poſſeſſione non eſt idem vt no. Bar. in l. quod meo. in prin. j. ti. iij.

LEX XXXII.

ETiam inuitis. In gl. j. ibi, finaliter. Nã hic inuitus finaliter non retinebat. et ſic effectualiter et finaliter nõ videtur ſibi acquiri ſm Dyn. In eadem gloſ. ibi l. ſi quis ſeruum. idem in filio, vt C. de bon. que liberis. l. cum non ſolum. in prin.

LEX XXXIII.

HEreditas. In tex. ibi, perſonã. Nec obſtat j. de nouat. l. nouatio. in fi. dixi, ibi, et rationẽ ponit gl. Inſti. de here. inſti. §. ſi ſeruus alienus qꝫ no. et vide q dixi in l. Si Titio. ſ. de leg. ij.

LEX XXXV.

SI procurator. In tex. ibi procurator. generalis, ſ. ſecus habet mandatum ſpeciale. quia tunc haberet locum l. ſeruum Titij. ſ. mãdati, ſm Dy. In tex. ibi dominiũ ſecus vbi eſſet in poſſeſſione ſm Inn. in c. j. extra de poſtul. prelato. in gl. fi. in fi. In tex. ibi, amittit. Nec obſtat. ſ. de manumiſſio. l. ſi pater. §. i. qꝛ illud fauore libertatis. In gl. in ver. amittit. ibi, pro parte. Sol. ibi expediat numeranti, ideo tenetur ex numeratione: hic non eſt tranſlatio dominij. vel dicas quod ibi eſt procurator ſpecialis, hic generalis. hec tñ ſol. gl. nõ proceſſit: nã ibi dominium non transfertur, vt hic, tamen repellit procurator in rem ſuam per exceptionẽ, qꝛ tenet de euictione. in d. l. ſuũ Titij Sed ſi hoc eſt verum quod repellatur a iudicando, ergo amittit rem ſuam, quod eſt contra legẽ iſtam, qꝛ dicit Dy. qꝫ aut procurator habet ſpãle madatũ ad vẽdendum rem in qua erat, et habet locũ d. l. ſeruum Titij, aut habet gñale mãdatũ ad adminiſtrationẽ. et nou vr ſibi mãdatũ, vt vẽdat rẽ ſuã, nec obſtat qꝫ dicit quem de euictione tꝫ actio, etc. quia hic nõ tꝫ cõtractus ipſo iure vnde nõ ꝯpetit euictio, qꝛ ſi nõ vꝫ expreſſum, nec tacitũ ad illud.

LEX XXXVI.

CVm in corpus. Hic eſſet tractanda materia. l. eius qui in prouincia. ſ. ſi cer. pet. et l. j. ſ. de offic. procurat. Ceſar. Quãdo error habet impedire trãſlationẽ dominij et ego dabã regulam quod † qñ talis eſt error, qui habet impedire cõſenſum eius, qui vult trãſferre dominiũ, non transfert: ſecus ſi non ipedit. ¶ In fi. glo. Circa hoc Dy. dicit q aut cõſentiũt i eadem cã et eſt planũ quod transfertur dominiũ: aut diſcordãt, et tũc aut vtraqꝫ cã eſt habilis ad dñiũ trãſferendũ, et ſubdiſtingue, quia, aut vtraqꝫ cõtinet verũ debitũ, aut altera tãtum: aut neutra. Primo caſu tranſit in eã cauſam in qua eſt debitũ: in ſcdo caſu nõ trãſit. Qñ autem altera tãtũ ẽ apta transferre dominium, tunc nõ tranſit, etiam poſt conſumptionem, vt detur executio.

LEX XXXVII.

PEr ſeruum. In tex. ibi datus, ſcꝫ et traditus: alias nõ trãſiret poſſeſſio in creditorẽ arg. ſ. de donat. l. vlt. §. Lucius ſm rõnẽ ibi poſitã. In tex. ibi, poſſeſſio. quaſi dicat, nec dominiu, nec ꝓprietas dicit, nec obligatio nec actio. In gl. in ver. poſſeſſio. ibi: ſcꝫ ciuilis. Et hoc eſt verũ cõſiderãdo poſſeſſiones ſimplicit: ſec9 ſi regrat, qd ſit amiſſa ꝓprietas vel quaſi, nã tũc creditor nõ vit poſſidere. l. ſciẽdũ. §. creditor. ſ. q ſatiſd. cog. et l. cum notiſſimi. §. j. C. de pſcrip. xxx. anno. ¶ In tex. ibi Donauit, ſupple et tradidit, ſecus ſi ſolũ ꝯ miſit. et ſic non obſtat l. ꝯ inde. §. j. j. de ſtip. ſeruo. Item no. quod pecunia que ẽ redacta ex cauſa furtiua etc. ſimile eſt. j. de furt. l. q ſeruum. ¶ In gl. in ver. pro portione. ibi: Sol. vt ibi, qꝛ ille qui donauit illã partẽ, ſi q rat ſocijs p illa pte q̃ſiuit dño. et iſta ꝯcordat cũ illa. ¶ In glo. i v. manere vellet. ibi: dubitabilis, qꝛ ꝓpetas eſt omniũ dominorum

LEX XXXVIII.

MArtius fundũ. Not. caſum q non inuenit alibi in corpore iuris In tex. ibi, fieret. quo ad ꝓprietatẽ. et in hoc differt a via, q nõ efficit Martij quo ad ꝓprietatẽ, ſed remanet publica. Induco ad queſtionẽ: volo facere molẽdinũ i flumine publico: an poſſum tignũ immittere i ripã vie publice: Et certe dõ termino quod nõ poſſum, niſi requiſito eo, qui hꝫ ꝓpe viã fundũ. arg. huius l. et p hac gl. in §. riparũ. Inſtit. eod. ¶ In gl. in ver. Martius. ibi: innominatus. ſcꝫ ager. ¶ In glo i vb. fundi. in fi. dic, vt ibi dixi. Querit hic Iac. de Rauen. quid i arborib9 natis in via publica, an ſint publica, vel habẽtiũ pdia vicina: ipſe tenet qd ſit publica. arg. j. eo. l. penult. §. fi. et hoc dicit hic. Gl. videt ſentire cõtria. quia illud quod eſt natiuũ i via publica eſt vicinorum ſm vnam expoſitionem videt dicere quo ad vſum et quo ad ꝓprietatẽ, ſm aliam expoſitionẽ videt dicere qꝫ ſint vicinorum quo ad ꝓprietatem, ſed quo ad vſum ſint cõmunis. Ad hunc tex. poteſt reſponderi qꝫ ibi loquitur in via, hic in eo quod eſt natum in via publica: nec obſtat l. adeo. §. cũ i ſuo. ſ. eo. quia quicquid plantatur. etc. quia illud non hꝫ locũ in loco publico, vt patet i domo edificata i littore. j. eo. l. qd in littore.

LEX XXXVIII.

ETiam furtiuus. In gl. in v. ptori. i fi. et ſic hec gl. dicit, qꝫ ſpeciale ſit in marito et vxore, qꝫ quantũcũqꝫ habeãt bonã fidẽ, quod nõ q̃rat ex re ſua et ex opera ſibi donatũ. Contrariũ tenet gl. in l. ſi fruct9. C. d. don. iter virũ. et vxor. quam teneat in d. l. ſi vxor filio. ſ. de donat. inter vir. et vxor.

LEX XL.

QVeſitum eſt. In tex. ibi: qa. iducit ſimile ad ꝓbãdũ pdicta. In tex. ibi, etenim. cõcludit ex premiſſis. ¶ In gl. in verbo, ſuos non facit, ibi. §. Diutina. tu dicas qꝫ ibi quo ad vſucapionem, hic quo ad acquiſitionẽ, vt patet j. eo. l. bõefidei. §. j. Quero, q̃ poſſeſſio requirat ad acqſitionẽ fructuũ: Gl. in verb. conſumptos tenet, quod vtraqꝫ requiratur. dicam in l. iij. §. ex ꝯtrio. j. de acqui. poſ. Cy. tãgit in l. certum. C. de rei vẽdi. ſigna ergo iſtã gl. In ea. gl. ibi hec regula, qa tñ eqparat acquiſitio, que fit ex re, acquiſitioni q fit ex opera. In ea. glo. ibi. §. fi. et l. ſeq. ſ. coniungẽdo ſimul. vbi ſi ſeruus vẽditoris tradat pcario nõ acquirat emptori ex eius opera. alias ſecus in re tradita precario ẽptori, qa acquirit ſibi id qd pcipit ex fructu. In ea. gl. ibi, verum hic etc. alia eſt fallẽtia, quã no. In. ea. gl. ibi, et naturalẽ. vel dicere potes, qd hic hꝫ poſſeſſionem iure ſuo, ibi iure alieno ſcdm dominũ meum. Not. ex iſta gloſſ. qꝫ in acquiſitione fructuũ, requirit quod poſſideat ciuiliter et naturaliter. Cõtrariũ tenet gl. in l. iij. §. ex contrario. j. tit. j. ſ. qꝫ ſolũ ius ciuile ſufficiat et ius opi. tenẽt Pet. et Iac. in l. certũ. C. de rei vẽdi. Dic vt ibi per doc. et in l. qui ſit. in prin. ſ. de vſur. ¶ In gl. in ver. adgrat ibi, ꝓpoſitionũ: ſcdm Dialecticos dicũt predicamẽta, at predicamentũ dicit de ſubiecto, vt iſte eſt homo: ſed ſi coniungũt due ꝓpoſitiones, dicitur ꝓpoſitio hypothetica, ſiue cõiũgat per copulatiuã, vt in caſu l. noſtre: ſiue cõiungat per cõditionalẽ, vt eſt in caſu propoſito. Et dicitur hypothetica, ab hypos, quod eſt ſub, quia vna alteri ſupponitur.

Lex

LEX XLI.

a **STatuas in ciuita.** [a] L. legatur hec lex ad hoc quod ex lege ſimpliciter facta, ⁊ que ꝓuidet alicui ſimpliciter, datur actio ⁊ exceptio, ⁊ eã alleg. glo. in verb. cuſtodiantur. in auth. ſacramenta puberũ. C. ſi aduerſ. vendit. ⁊ in l. cum de nouo. C. de legib. Et alleg. Dyn. ꝙ ſi pubes iurauit ſpõte non venturũ ſe cõtra venditionem, ⁊ velit poſtea vẽdicare ꝙ exceptione poterit repelli, ſi non tradidit, ꝙ poterit cõpelli per actionem exempto ad rem tradendam. ad hoc alleg. glo. ⁊ Doctoꝛ. in d. auth. ſacramenta puberum. Additio.

a ¶ Statuas in ciuitate. Uide Bar. in l. iuriſgẽtiũ. §. pꝛetoꝛ ait ſ. de pact.

LEX XLII.

SUbſtitutio. Ponit hoc in ſubſtitutiõe fideicõmiſſaria, que antequã purificetur, nõ tranſmittitur ad heredes. vt ſ. ad trebelle. l. heredes mei. §. j. ⁊ l. vnic. §. in nouiſſimo. C. de caduc. tollend. Et quod iſta appelletur ſubſtitutio, habes C. de fideicommiſſ. l. eam q̃. ⁊ ſ. ad trebell. l. cogi. §. idem Meuius. de quo tñ dic vt dixi. ſ. de lega. j. l. cũ filiofamilias. In directa autem ſubſtitutione, hec lex de plano pꝛocedit: quia illa non trãſmittitur. vt ſ. de ſuis ⁊ legit hered. l. ſi ex pluribus. ſm Jacob. de Aren. In gl. in ver. ſubſtitutio. ibi, ſub condictione. eſt enim conditionalis intiſtutio vt ſ. ad leg. falcid. l. in ratione. §. quod vulgo. In ea. gl. ibi, in iſtis. ſcꝫ in hereditate ⁊ legato. hoc tñ fallit in legato facto filijs ſm gloſſ. in l. ſi cui. j. de actio. ⁊ obligat. que tñ eſt falſa: vt ibi dicam. Uide de hoc plura in l. qui in aliena ſ. de acquir. heredit.

LEX XLIII.

SEruus qui bona fide.

§. Incoꝛpoꝛales. In text. ibi, vſucapionem. Item nõ poteſt etiam furtũ cõmitti. l. j. in fi. j. de furt. ⁊ ibi not. facit quod not. per Archid. in cap. pꝛeſentium. de teſtib. lib vj. De materia huius legis plene dixi in l. j. j. de acquir. poſſeſſ.

§. Cum ſeruus. In gl. in verb. ſoluerit in fi. Et de hoc non eſt dubiũ: nã pꝛetiũ non eſſet ſolutũ, vel fides habita d̃ ꝑtio, nec emptio nec res eius eſſet.

LEX XLIIII.

POmponius tractat. In tex. ibi fertis. per quod deſignatur eoꝛũ eſſe quoꝛũ fuerãt, ſi in ſuam libertatem perueniant. In text. ibi reddit. facit ad id quod not. gloſſ. in l. item ſi quis. ſ. de alien. iudic. mutand. cauſ. fact. In text ibi, ad exhibendũ. At tacito. ad exhibendũ ⁊ rei vẽdicatio non intentatur in eodem libello. de hoc tetigi j. de pꝛiuat. de lict. l. j. in fi. ¶ In l. in verb. videtur, iſta eſt vera opinio.

LEX XLIIII.

COmmunis ſeruus. In gl. in verb. ꝑcipere poteſt. ibi. §. j. que eſt ꝯtra: ſed dicas ꝙ hic reſpicit initium, ibi finalem exitium: vt aperte dicit text.

LEX XLVI.

NOn eſt nouũ. In tex. ibi, pꝛeſtat. ſecus ſi eſſet nouũ. quia ſi vẽderet tunc nõ trãſfertur dominiũ pignoꝝ. vt C. de hered. vel actio. vẽdit. l. pen. ⁊ ſ. de pignoꝛ. actio. l. creditoꝛ ⁊ j. que in fraud. credit. l. debitoꝛ. ſecundũ dominũ meũ. ¶ In gl. in verb. cauſam dominĳ pꝛeſtat in fi. melius tamẽ dic vt not. in d. l. qui pꝛediũ. alleg. in ea. quod illud habet locũ, niſi eſſet natura apud creditoꝛẽ. alias ſecus ſm Dyn. ¶ Quero nũqd creditoꝛ poſſit habere fidem de pꝛetio: Uidetur ꝙ ſic, per l. elegãter. §. ſi vendiderit. ſ. de pign. actio. ille caſus eſt bene not. p gl.

LEX XLVII.

FRuctuario. In text ibi, non põt. per ſeruum ſcꝫ in quo habet vſum fructum.

LEX XLVIII.

BOne fidei emptoꝛ. In tex. ibi, loco vide gl. in l. fructus. ſ. de vſur. ⁊ ꝙ ibi dixi, ⁊ l. ſi moꝛa. ſ. ſolut. matr. In text. ibi, intereſt. ad hoc vt faciam fructus meos. In tex. ibi, in ꝯꝛium. ⁊ in omnibꝰ iſtis eoſdẽ fructꝰ meos facio. In text, ibi, capio. Nec obſt. l. Põponius. ſ. eod. qꝛ habebat iuſtã cãm poſſidẽdi. ibi nõ ſecũdũ Guliel. in l. itẽ ſi res. j. pn. ſ. d alië. iudic. mut. cauſ. fact. In tex. ibi, poſſeſſoꝛ. in effectu: ſed cenſet bone fidei poſſeſſoꝛ. vt dicã in gl. In tex. ibi, capiat. an aũt ſit idẽ in coꝛpoꝛalibꝰ, vide. l. j. §. j. j. de itiner. actuq̈ꝫ pꝛiua. ſm dominũ meũ. In tex. ibi, ad factũ, id eſt ad naturalẽ eqtatem. ita exponit verbũ factũ i l. legatũ. ſ. de cap. diminut. ⁊ ſ. d pecul. l. ſeruus. nã naturali equitate interim fructus ſuos facit ex eo qd habet bonã fidẽ: que equitas ceſſat ſuperueniente rei aliene ſciẽtia, ſcðm Jaco. de Arẽ. ¶ In gl. in verbo oẽs. ibi, naturales. vt ſ. de vſur. l. fructus. In gl. i verb. pene eſt in fi. dbet alleg l. ⁊ ex diuerſo. eo. tit. de rei vend. ⁊ l. vitia rerũ. C. de acq. poſ. In gl. i verb. pupilli. ibi, ſol. vt ibi, qꝛ incipit contra pꝛedeceſſoꝛẽ, ⁊ fuit impleta cõtra pupillum nõ natũ. ⁊ vide que ſcripſi. i l. magis puto. §. pupillus. ſ. de reb. eoꝛ. In. i verb. poſſidea. ibi, facti. gl. no. ꝙ bona fide poſſidere vel mala, eſt facti. gl. no. cõtrarium. in l. mala fide. C. de condic. ex leg. Iſta eſt verioꝛ in ead. gl. in fin. Uel. dic a pꝛincipio facit ſuos, ſed tenet reſtituere eſtimationẽ etiã ſi eſſent cõſumpti. hanc opi. tenet gl. in l. ⁊ ex diuerſo. ſ. de rei vẽd.

LEX XLIX.

QUod fructuarius. Si pater dat filio ſimpliciter, † in dubio videt dare vt habeat in peculio. arb. huius legis ⁊ caſus videt in l. fi. ſ. de pecul. lega. dixi in l. ſi

LEX XLX.

QUamuis quod inſtitoꝛe. In tex. ibi, imo etiã manu. Si aliqs dicebat me facere opus cum ſuo in cõmodo, ego adiui pꝛetoꝛẽ, qui cognouit, ⁊ ꝓnũtiauit cõtrariũ: ſcðm dñm meũ. imo hic mutat caſum qñ fiebat ad alioꝛũ incõmodũ. No. ex hac lege ꝙ quis debet vti re ſua abſq̈ꝫ in cõmodo alteriꝰ. ⁊ ſic pꝛeſtat arg. ad queſt. de facto, ꝙ ſocius debet vti hoſpitio abſq̈ꝫ incõmodo alioꝛum, ⁊ ſic nõ debet ducere meretrices ⁊ eſt glo. in l. nõ aliter. ſ. de vſu. ⁊ habitat.

LEX XLXI.

TRanſfugam. In tex. ibi, res. An hoc pꝛocedat i rebus immobilibus dixi. ſ. e. in l. naturalẽ. §. item que ex hoſtibus, per Jac. de Aren. ⁊ no. in l. diuus. j. de iure fiſci.

LEX XLXII.

REm in bonis. Epp. de l. j. ſ. de vſufru. l. Sol. dicit gl. ꝙ quedam dicũtur[a] eſſe in bonis, quedam extra bona. quedam nec in bonis, nec extra bona. h. d. gloſſam. tene menti.

ADDTIONES.

a Alexan. ¶ Quedam dicũtur. Que differentia ſit inter iſta verba, in bonis, vel ex bonis, ſeu de bonis vide tex. notab. in l. ij. §. i hac actione. j. vi bono. rapto. ⁊ inſtitu. eodem titu. §. ſane. in hac actione. ⁊ quod no. Bar. in l. j. ad fi. C. quo. bono. ⁊ dum dicit ꝙ illa res dicitur in bonis noſtris, ad qua habemus actionem facit ad queſtio. Bartol. in l. Gallus. §. videndum. ſ. de liberis et poſthumis.

LEX XLXIII.

RA que. Uide quod no. Pe. in l. j. C. per quas perſo. nobis acquiritur.

LEX XLXIIII.

HOmo liber. In tex. ibi, hereditate, in qua ſcꝫ nos ſumus inſtituti. In tex. ibi, acquiret, ſed tenetur reſtituere poſſeſſoꝛi ꝯdictione ſine cauſa. vt ſ. eo. l. liber homo. ⁊ j. d ſtipu. ſeruo. l. pe. In gl. in verb. homo liber. ibi, ab alio. hic differt ab eo, qui bona fide poſſidetur. In gl. in verb. ſciens. ibi. §. ſed lꝫ. melius facit. ſ. d acqui. here. l. aditio. ſcðm dominũ meũ in d. l. aditio. §. fi. In ead gl. ibi, ſine cauſa, ſed hoc eſt falſum ſi dficiat cauſa, qui ſi non adiuit volens ſed coactus nulli querit: ſcðm Dyn. in fin. huius gl. In ead. gl. ibi, neutri, nã mihi nõ acquiritur, cũ mea cõtemplatione nõ eſt inſtitutus: nec ſibi acquirit: qꝛ noluit ſibi, ſed mihi acquirere, ſed ibi dicit hoc eſſe verũ ſi adeſt voluntas ſibi acquirẽdi, que hic nõ interuenit: ⁊ ſic quod voluit mihi acquirere ſibi nõ querit ſcðm Dy. qꝛ nõ põt in. ea. gl. ibi, volẽs. et ſic ſciens cõditionẽ ſuam. In ea. gl. ibi, ignarus, ꝙ intellige ſi adeat ſpõte vel coacte, ſeu ex neceſſitate ſeruili, puta per iuſſum nõ põt ſibi acquirere, In glo. in verb. nam ſi iuſſu. ⁊ poteſt circa hoc ſic diſtingui, vt diſtinguit in ſimili. in l. ex ſemiſſe. ſ. de acq. heredi, ſecundum Dy. concoꝛdat glo. inſti. per quos perſo. nob. acquit. §. ideoq̈ꝫ

§. Quicquid. Iſte text. allegatur per Dyn. quod ſi monachus exiuit monoſterium, et intrauit aliud, ⁊ aliquid acquiſiuit, an poſſit pꝛimum a ſecundo repetere: ipſe dicit, quod aut acquiſiuit de bonis ſecundi, ⁊ tũc non poteſt, aut acquiſiuit de bonis pꝛimi monaſterij, ⁊ poteſt. In dubio autem pꝛeſumitur ꝙ habeat illud ex bonis ſecundi monaſterij. argu l. quintus. ſ. de donat. inter virum. ⁊ vxoꝛem. Si vero acquiſiuit aliquid ex operis ſuis, tũc dꝫ hr̃e pꝛimũ monaſteriũ partẽ. arg l. per ſeruũ in pꝛin. ſ. de vſu ⁊ habitat. ⁊ i aut

de monach. Et habes equalē queſtionē. quidā habebat filios, intrauit monaſteriū, nūquid filij poterūt teſtari: Uidetur ꝙ nō q̄ ſunt in poteſtate vt ſ. de teſta. l. q̄ ī poteſtate. cū ſeq. In ꝯtrariū facit iſte tex. certū eſt em̄ ꝙ Abbas hꝫ in poteſtate monachū. vt ī authē. de monach. §. cogitādū. ergo monachus ī alios in poteſtate habere nō pōt. vt hic. ⁊ ī. ad lege. Jul. de adulte. l. ſic eueniet. ⁊ habes gl. ordinariā in l. ſi ex cauſa. §. Papinianꝰ. ſ. de mino ⁊ habes per Gulie. in Specul. de ſtat. monachoꝝ. facit preterea iſta lex ad queſt. not. per Gulie. de Cun. in l. ⁊ qui vxores. ſ. de adoptio. ꝙ monachus non poſſit alium adoptare, dixi inſtit. p̄ quas perſonas nobis acquirit. §. ideoqꝫ.

LEX LV.

Occidens bannitum captū in manu familie, qui impune poterat occidi, an puniatur.

In loqueum. Quod in laqueū meū incidit, nō eſt meū. niſi naturaliter capiatur. h. d. Inducitur[a]† in arg. ad q̄ſtion ē ſtatuto[b] cauetur ꝙ exbānitus pōt impune offendi, vel
b occidi. dum fuit captus a familia. quidā ſuus inimicꝰ interfecit eū, an potuit. ⁊ Dyn. ponit hic. Jac. de Are. diſputauit ⁊ determinauit ꝙ nō, per l. iij. in fi. ī. ad legē corne. de ſi. vbi, hoſtes nō debēt occidi, ſed poſt captionē debēt ſeruari: vt l. libertas. in fi. vt ſ. de ſta. ho. Sed ꝯ iſtā determinationē Dy. facit iſta l. ⁊ l. naturalē. §. illud. ſ. eo. Ecōtra tenet, ꝙ nō pōt occidi impune, ⁊ ōt fateor ꝙ tenetur non lege Cor. de ſic. ſed alia cōſtitutionē l. carceri. ⁊ l. fi. ī. de cuſt. reo. ⁊ puniatur tāqꝫ in carcere occidēs. Et p̄ Dy. facit, q̄ ī carcere eſt poſtq̄ eſt captus: vt l. q̄ neqꝫ. ī. de verb ſig. ⁊ l. ſuccurritur. ſ. ex q̄b. cau. ma. vel puniatur ex cōſtitutiōe, vt oēs obe. iud. prouin. §. arripiat. facit ꝙ nō pōt iterfici. l. fi. C. de male. ⁊ mag. Hic iſti dicūt etiā ꝙ eſt ita lex nō facit, q̄ nō fuit captꝰ ita ꝙ fiducia de eo haberetur, q̄s eſt ergo in carceribꝰ, ⁊ eſt legatus hoſtiū, tunc habet fiduciā ne occidatur, ideo tenetur occidēs. l. legatus. ī. de legationib. ⁊ l. ſanctū. ſ. de re. diui.

ADDITIONES.

a Alex. Inducitur. Adde Bal. in l. iij. §. fi. ī. de ſic.

b And. Barb. Statuto. Uide Jo. de Imo. in tit. de ac. in pe. q. bannitorum.

Alia lectura.

In laqueum. In tex. ibi, abſtuli. facit ad q̄ſt. q̄ dixi ī. de furt. l. qui vas. in prin. ꝙ ſi quis formauit lbellū in actione vi bonorum raptorū ꝯ Titiū, dicēs ꝙ ſibi abſtulit rē, ꝙ talis libellus nō cōcludat, de quo dic vt dixi in d. l. qui vas. In gl. in verb. meā poteſtatē. ibi, ſcandalum. hec verba expone, vt dixi in l. naturalē. in fi. gl. noſtre. In ead. gl. ibi, §. ſurdo. Sol. ſpeciale eſt hic ī legato. ibi dominiū acquiritur inſcīēti, ſm Dyn. In ea gl. ibi, §. ſi vēditorem. Sol. vt not. ī. tit. j. l. circa princ. Allegatur hec lex per Guliel. de Cun. ⁊ Dyn. ad queſt. talē, Quidam accuſauit de homicidio alium, qui accuſatus negauit ſe homicidium feciſſe, probatū eſt contra eum. ipſe vult p̄bare ꝙ fecit ad defenſionem ſuam, queritur an debeat admitti: Et videtur ꝙ ſic, per regul. l. fauorabiliores. ī. de regul. iuris. ⁊ l. eius qui ī prouincia. ſ. ſi cert. petat. In contrarium facit, quia tanquam contrarius debet repelli. ī. quand. appell. ſit. l. ſi procuratorio. ⁊ pro hoc etiā ꝙ non debeat audiri facit authē. ꝯ qui propriam. C. de non muner. pecu. ⁊ auth. item poſſeſſor. C. qui potior. in pignor. hab. quod ipſe audiatur, arg. l. electio. ⁊ . neqꝫ. ſ. de noxal. ⁊ l. cum de indebito. ſ. de probatio. ⁊ l. nemo. ī. de except. hāc ſententiam tanquam humaniorē dicunt eſſe ſeruandā. arg. l. fin. C. qui bon. ceder. poſſ. ⁊ in hoc concordant, ſi modo teſtes non ſunt aperti, vt dicunt quidā. Secundum Dyn. poſſet dicit ꝙ indiſtincte admittitur. arg. optim. in l. j. §. fi. ī. de queſtio. nā tantū operatur confeſſio partis quantū probatio partis aduerſe, ſed poſt confeſſionē conſtat confitentē poſſe probare contrarium. d. §. fi. ergo ⁊c. Item hec lex inducitur ad queſtionē vulgatā, Statuto continetur, ꝙ bannitum cuilibet liceat interficere: quidam bannitus erat captus, dum ducebatur ad furcas occiſus fuit p̄ inimicum ſuum, nunquid iſte occiſor debeat puniri tanquā homicida: Uidetur ꝙ non arg. huius legis. In contrarium videtur per l. fin. ī. de cuſtod. reor. vbi dicitur, quod capite punitur, qui occidit perſonas in carcere detentas. Itē pro hoc facit in authen. vt omnes obediant iudic. prouinc. §. arripiat. Ad iſtud tñ arg. de facili reſponderi poſſet ſecundum Dyn. qui dicit ſe nūquam auſum fuiſſe determinare hanc queſt. fertur tñ poſtea eum dixiſſe ꝙ offendens ſit impunibilis. arg. l. publius. ſ. de condit. ⁊ demonſtra. ⁊ ita refert And. de Piſis ab eo audiuiſſe in ſcholis. caſus videtur in l. fi. C. de malef. ⁊ machemat. Sed volentes tenere opin. Dyni reſpondent ꝙ nunquam fuit licitū ex forma ſtatuti. De hac queſt. tangitur per aliquos in l. ſi alius. §. eſt ⁊ alia. ī. quod vi aut clam ego tamē crederem ꝙ offendens deberet puniri p̄ rationem tex. d. l. fin. Item quia certū eſt ꝙ vbi bannitus captus eſt per iudicem, non ſtatim traditur morti, imo auditur volens ſe defendere ab eo de quo eſt bānitus. vt ī. de cuſtod. reor. l. diuus. ⁊ q̄d ibi dixi. ⁊ ī. de re iudic. l. penult. nec erit alij licitum eum occidere.

LEX. LVI.

Inſula eſt. Iſtud principiū facit ad queſt q̄ notat Guliel. de Cun. in l. ſi conuenerit. ſ. de pact. in l. ingenuum. ſ. de ſtat. hom. ꝙ priuilegiū cōceſſum ciuitati trahitur ad villā que eſt poſtea addita illi ciuitati. de hoc dixi ſ. de dāno infect. l. ſi finita. §. ex hoc edicto. Nota tex. huius legis in fi. ꝙ appellat
a inſula que iam fuit. facit[a] pro inſtrumētis notarioꝝ, talis filius quondam talis. ⁊c. vt facilius ſciatur. l. diuortio. ſ. de neg. geſt. In gl. ī verb. id tuū ē ibi, hic tñ innuit cōtra ⁊c. hoc credo verius. arg. d. §. ſeq. alleg. in ea. determinādo tū ſecundum ea que vidiſtis in l. j. ī. ne quid in flu. public. quia reſpicimus cōmunem curſum fluminis.

ADDITIO.

a Alex. facit. Inſtrumentū ſuſtinet, ſi dicatur, talis filius talis, qui quondam fuit. Adde Bar. in l. eius qui in prouincia. in princ. ſ. ſi cert. petat. ⁊ quid ecōtra, ſi pater viuit, ⁊ dicatur filiꝰ olim Petri, vide Bar. in l. j. in princ. ſ. de no. opere nūtiat. bene facit quod not. Bar. in l. ſi cognatis. a fin. ſ. de reb. dub.

LEX LVII.

Per ſeruū donatū. Per hanc legā apparet apte gl. falſam, que ē. ſ. eo. l. etiam inuītis. ſiue eā referas ad tex. ſiue ad dictum proximū glo. In text. ibi, ſeruiunt, quod eſt in vxore ſciente donationem non valere: ſecus ſi ignoraret. vt in glo.

LEX LIX.

Res ex mandatu. In gl. ī verb. mea ibi, l. q̄ mihi. Sol. hic non gerebat in animo quod efficeretur mea ante traditionem mihi factā. ibi ſic. Eodē modo ſoluas ſequens contrarium.

LEX LX.

Titius. In glo. in verb. mobile ibi, l. ſi ſupra. vbi glo. aliter ſoluit, ⁊ male, vt ibi dixi.

LEX LXI.

Hereditas. In gloſ. in verb. pro domino. ibi nō herede. quod dic, vt dixi de donationib. l. nouatio.

LEX LXII.

Quedam ſunt[a] que. Moueo vnū dubium: leges
1 dicunt† ꝙ monumentum non poteſt legari. l. monumenta. C. de legat. quid eſt dicere: Dic quod non trāſit, niſi cum vniuerſitate. ⁊ iſte eſt ſingul. tex. Jacob. Butrig. di-
2 cabat, † ꝙ erat dictum hic, ꝙ in ſucceſſorem vniuerſalem in rebus ſacris trāſit ius directum: in ſingularem tranſit ius velit. In glo. in verb. non poſſunt. ibi, contrahentium. quia in primo caſu tenetur ſaltem ad reſtitutionem pretij: in ſecundo non In ead. glo. ibi, l. exempto. alias eſt l. empto. ⁊ circa reſpectum huius glo. vide quod not. in l. ea que. C. de cōdict. ob cauſ. ⁊ ibi habes rationē diuerſitatis caſus poſitionis per glo. ⁊ ibi tetigi. ī. de verb. oblig. l. ſi ita quis. In glo. in verb. fundꝰ dotalis. ibi, l. cum pater. not. iſtam gl. ⁊ vide plenius. ī. de oper. libertor. l. ſi operarum. adde cap. ex literis. extra de iure patro. ſecūdum dominū meum. In ead. glo. ibi, l. dotale. vbi fundus dotalis fuit legatus heredi inſtituto a marito herede inſtituto in illa lege, que cōcordat cū iſta In ead. glo. ibi, iure ſepulchorum hec glo. eſt falſa: quare dic ꝙ hic loquitur in herede directo, ibi p̄ obliquum. Dyn. per verſic. nam ⁊ ſi legari. reprobat glo. q̄ eſt ſ. de fund. dotal. l. j. que tenet ꝙ maritus poſſit legare rē dotalem. nam eſt contra iſtum caſum, ⁊ contra. d. l. dotale. eod. tit. de fund. dotal.

ADDITIO.

a Quedā ſunt. De materia huius legis vide Jacob. de Bello. viſ. in l. in modicis, ſ. de contrah. empt. limita ſingu. p̄ Bar. in l. ſi mercedē. §. primo. de actio. empti. vbi omnino vide. Adde not. per Bart. in l. ſi ita q̄s. §. ea lege. de verborum obligationibus. ⁊ in l. peto. §. fratre. de lega. ij. per illum text. ⁊ ad hāc legē vide Bart. not. in l. Aufidius. ī. de priuil. cre. Et an ſi vēdo oīa predia que habeo, trāſeat iuriſdictio, ⁊ eius colligēdi paſſagiū quod ibi habeo, per Bal. ī l. a procuratore. C. mandat. ⁊ vid. ſ. eod. in l. inter eos. in apoſtil. ⁊ quomodo cognoſcātur res, ⁊ bona que tranſeunt cum vniuerſitate, ⁊ que non vide Bal. ī l. ſi q̄s prioris. §. certum. C. de ſecun. nupt. Et an ius patronatꝰ eccleſie poſſit

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſic poſſit vendi cum vniuerſitate, vide Bal.in l.j.C.de bõ.lib.⁊
plura alia per Bald.in l.fi.ix.q.C.de edi.diui Adria.tol. ¶ Ad
de an emphyteuſis eccleſiaſtica tranſeat cũ vniuerſitate ĩ aliud
monaſterium, Pet.de anch.conſi.ccccxxj.⁊ quid de iure pat.an
poſſit vendi cum vniuerſitate.vide Ro.conſi.ccclxviij.

LEX XXX.

1 **Si is qui.** a Nunquid ſi quis recipit ſuo riſigo, fortuna, videaẽ ſuſcipere caſus fortuitos periculo ſuo.l.opus, quod aduerſione.ſupra.
2 lo.⁊ non credo, quia fortuna b eſt in bona parte, ⁊ fortuna eſt in mala parte.⁊ ꝙ in bona parte.videtur caſus hic: ſed verſi.qui ſunt in l.digna vox.iuncta gl.in verb. principatũ.C. de legib.prima facie videntur dicere contra, quia poteſt accipi in mala parte, ſed ꝓprie in bona parte ſumitur hic l.per diuerſas.C.manda. Sed videtur ꝙ in dubio ſors, ⁊ fortuna ſit in ſuſpenſo, ⁊ poteſt ad malum, ⁊ ad bonum declinare.⁊ ſic videtur caſus fortuitos ſuſcipere: vt l.ſi vendicare.C.de pen.

ADDITIONES.

a And.Bar. ¶ Si is qui.vide Ang.in l.ſed ⁊ ſi quis.§.queſitum.ff.ſi quis cautio.vbi allegat tres caſus ſin glo.videlicet in l.fiſtulas.§.fi.ſupra.de contrahen.empt.ĩ l.qui offici.ad fi.eo.tit.⁊ l.item queritaẽ.ſi gemma.ff.loca. ¶ P. Pau. P. Uide do.Iaſ. in l.licet.verſ.Nono pondera.C.de pac.

b Alex. ¶ Fortuna.Adde.l.que officij.ff.de contrahen.empt.Et quid de forte.vide ho.tex.⁊ ibi Bald.in l.fi.ĩ prin.C.de tẽp.appella.⁊ in l.j.C.commod.

¶ Alia lectura.

Si is qui. In gl.in verb.inuenerit.ibi, data opera hoc referas, ibi querebat in alieno.ſecus vbi querebat in alueo patris, vel domini: per id quod not.in §.ꝙ ſi ſeruus.in gloſſ.in verb.aliud, dedit.j.hac lege. In glo.in verb.alieno.etiam domino volẽte non poteſt aliquis querere theſaurũ.l.j.C.de theſaur.lib.x. ⁊ rationem dixi in l.ſi cum dotem.§.traſgrediamur.ff.ſolut.matrimo.

§. Quod ſi ſeruus. Dum eram Piſis officialis determinauit vnã queſtionem, per iſtum §.cum practica aliarum legum. Statutũ erat Piſis, quod quicunqȝ duxerit exbannitum in perſona, habeat quinquaginta cõmuni: modo quidam Poteſtas a de comitatu duxit quẽdam qui fuerat furatus vnam bindam paruã, ſed poſtea fuerunt plura furta reperta in eo, ille volebat quinquaginta libras, ego dicebam, tu non debes habere, quia tu non principaliter duxiſti tanquam exbannitum, ſed furem, ideo non debes habere, vt hic, ⁊ l.ſecunda.ff.de condi.⁊ demon.facit quod dixi in l.cum ſeruis.j.de verb.oblig.

ADDITIO.

n And.Barb. ¶ Modo quidam Poteſtas.vide Ludo.Ro.in l.ſi quis in graui.§.vtrum.ad Sylla.

LEX LXVII.

a **Que quiſque.** a Iſta eſt bona lex, ⁊ no.ꝙ ſi rem acceptaſti: etiam mihi te volente ex cauſa donationis mea efficiatur.l.cenſualis.C.de donationibus.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Que quiſqȝ. Uide Inſtit.de acti.§.ſic itaqȝ ĩ q.an olim dominus, preſumatur hodie dominus, ⁊ Bal.in d.l.cenſualis.

LEX LXV.

Si epiſtolam.

§. Si que. Allegaui iſtam legem in molendinis que affixa non ſunt.

1 ¶ Cluſa in flumine publico quo ad vſum eſt publica, licet quo ad proprietatem ſit illius, cuius eſt ager, cuius frontẽ inſpicit.

a **§. Paulus ſi inſula.** Uerſi.ſi id quod in publico, ego habeo iſtum verſ.ꝓ no-
1 tabili multũ, q: neſcio iſta ita bene alibi.ꝙ quãdo eſt cluſa † que reſpicit frontem alterius agri, eſt illius cuius eſt ager quo ad ꝓprietatem, quo ad vſum eſt publica.

ADDITIO.

a Alexã. ¶ Paulus.vide per Bar.in l.fluminum.in princip.de dam.infec.

De acquirenda poſſeſſione. Titul.ij.

a ¶ Dictum eſt a de acquir.rer.do.de iure gentium, ſequebatur videre de vſucapionibus, verum q: vſucapio non procedit ſine poſſeſſione: vt j.tit.j.l.ſine poſſeſſione.ideo de acquir.poſſeſſ.pmittitur. Quere vt in glo.

ADDITIO.

a ¶ Dictum eſt. Inquantum Alex.in hac rubr.de illo brocardo an cognito vno contrariorum, cognoſcatur ⁊ reliquum, remittit ſe ad Bal.in l.fi.C.de fideicom.lib.vbi dicit, ꝙ ſi teſtamentũ poſſit probari per duo teſtes, ſimiliter poterit probari renocatio, adde videnda que poſuit Bal.conſi.cxxxv.j.lib.vbi ponit quando duo teſtes probent ademptionem legati, ⁊ quando non.

LEX I.

1 ¶ Poſſeſſio dicitur ad pedum poſitione.
2 Dominium cepit a naturali poſſeſſione, ⁊ etiã hodie incipit ĩ his que in nullius bonis ſunt.
3 Res mobiles etiam poſſidentur.
4 Propria ſignificatio vocabuli magis a diffinitione, quã ab alluſione recipitur vbi eſt diffinitio.
5 Ius naturale relatum ad rationem, vel ad hominẽ ſemper ĩtelligitur pro iure gentium.
6 Poſſeſſio eſt ius, ⁊ eius diffinitio.
7 Poſſeſſio quotuplex ſit.
8 Poſſeſſio ciuilis, eſt ius inſiſtendi rei non prohibite poſſideri, aptum producere ciuiles effectus.
9 Poſſeſſio naturalis eſt ius inſiſtendi rei non prohibite poſſideri, aptum producere ciuiles effectus, reſpectu alicuius iuris a dominio ſeparati, reſpectu naturalium acceſſionum.
10 Poſſeſſio corporalis, eſt ius inſiſtẽdi rei nõ prohibite poſſideri, retentionis, ⁊ recuperationis producens effectus.
11 Poſſidens corporaliter habet contra extraneum interdictum vti poſſidetis, ⁊ ſi expelleretur ei cõpetere interdictũ vnde vi.
12 Poſſeſſio, ſeu quaſi iurium incorporalium eſt ius, ⁊ diuiditur in ciuilem, ⁊ naturalem.
13 Detentatio eſt facti, ⁊ non diuiditur in ciuilem ⁊ naturalem.
14 Poſſeſſio ſimpliciter ſumpta eſt de iure gentium, ſed diſtincta per ſpecies eſt de iure ciuili.
15 Quaſi poſſeſſio incorporalium fuit introducta de iure gentium ſed diſtinctio eius de iure ciuili.
16 Detentatio vt illa quã habet colonus eſt iure gentiũ: illa quam habet miſſus in poſſeſſionem de iure ciuili.
17 Poſſeſſio qualiter acquiratur.
18 Inuenire dicitur proprie qui apprehendit.
19 Detinens tantum non poteſt ſibimet vnã rem tradere, nec cauſam poſſeſſionis mutare.
20 Tutor an poſſit tutorio noĩe ſibi vnam rem tradere, remiſſiue.
21 Quaſi poſſeſſio ĩcorporalium, qualiter acquiratur, remiſſiue.
22 Detentatio acquiritur, quando deuẽtum eſt ĩ poſſeſſionem.
23 Detentatio nõ acquiritur ex aſpectu, etiam ſi pretoris, ⁊ executoris conſenſus interueniat.
24 Tutor ⁊ curator, qui non habent ſpeciale mandatum, non poſſunt poſſeſſionem recte tradere.
25 Poſſeſſio qualiter amittatur.
26 Poſſeſſio naturalis, id eſt corporalis, an retinetur animo.
27 Detentatio poteſt animo retineri, quando cuſtodia illius rei ꝑ abſentem retinetur.

Poſſeſſio. Poſſeſſio a pedũ poſitione dicta eſt, ⁊ ab ea olim incepit dominiũ, ⁊ hodie incipit ab his que in nullius bonis ſunt.hoc dicit. ¶ Diuiditur in tres partes. Primo ponit alluſionẽ verbi, poſſeſſiõis. Scdo effectũ poſſeſſionis, qui fuit olim. Tertio.effectũ poſſeſſionis qui eſt hodie. Secũda ibi, dominiũqȝ. Tertia ibi, eiuſque rei. ¶ In tex.ibi, quaſi poſitio.ideo ab actu corporali
1 dnominaẽ, q: naturaliter ⁊c.⁊ Iac.de are.No.† ꝙ poſſeſſio dicitur a pedum poſitione. Secundo no.ꝙ dominiũ cepit a natura
2 li poſſeſſione. ¶ † Item not.ꝙ in his que in nullius bonis ſunt, etiã dominiũ hodie a poſſeſſiõe incipit. ¶ Ad l.noſtrã opp. diffinitio d; cõuerti cũ ſuo diffinito.l.j.ff.de dolo.§.dolũ.l.oĩs diffinitio.⁊ ꝙ ibi no.j.de reg.iur.⁊ hic dr pedũ poſitio, ergo vbi qs ponit pedẽ, acqrit poſſeſſionẽ ꝯ l.iij.ĩ prin.j.eo. Sol.nõ eſt diffinitio, ſed deriuatio, ſed alluſio vocabuli. ¶ Scdo oppo.ex eadẽ glo.in fin.⁊ ſic dicitur quaſi pedũ poſitio.ergo res mobiles nõ poſſidentur, q: nõ calcantur pedibus. Sed lex dicit contra qđ poſſidentur, l.rem que nobis.⁊ l.ſi rem mobilem.j.eo.⁊ glo.dicit quod non proprie poſſidenter, ⁊ vide gloſſam que incipit.alias
3 a ſedibus, ibi, Item no eo.† Et ſic iſta gloſſa.vult quod propria ſignificatio recipiatur a vocabuli deriuatione. Pro hoc l.tugurij.infra, de verborum ſigni.⁊ l.ſecũda.§.appellata.ſupra, ſi certum petatur.⁊ do.Dy.reprehendit iſtam glo.quod imo ꝓprie poſſidenẽ, ⁊ in eis ciuilis ⁊ naturalis poſſeſſio diſtinguitur per l.primam.§.per ſeruũ.⁊ l.iiij.§.Neratius.⁊ §.Nerua filiꝰ.⁊ l.rem que nobis.⁊ l.ſi rem mobilem.cum ſimilibus.j.eod. Preterea quod mobilia proprie poſſidentur, apparet, quia res mobiles vſucapiuntur.vt l.j.C.de vſucap.transfor.⁊ ſine poſſeſſiõe non procedit.vſucapio, l.ſine poſſeſſione.j.tit.j. Et ſic poſſido.